

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM

KÜLKERESKEDELMI KAR

NEMZETKÖZI TANULMÁNYOK ALAPSZAK

NAPPALI munkarend

SPANYOLORSZÁG AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Készítette: Benei Krisztián

Belső Konzulens: Dr. habil. Domonkos Endre Ferenc

Budapest 2021

Nyilatkozat a szakdolgozat státuszáról (nyilvános, bizalmas)

Alulírott .....Benei Krisztián..... (Neptun kód .....H6NCOV.....) a Spanyolország az Európai Unióban című szakdolgozatommal/záródolgozatommal (továbbiakban mű) kapcsolatban az alábbiakról nyilatkozom:

- Kijelentem, hogy a mű BGE Dolgozattár repozitóriumába való feltöltésével más jogát nem sértem. Tudomással bírok arról, hogy az Egyetem a szerzői jogok meglétét nem ellenőrzi.
- Nyilatkozom, hogy a mű *(a megfelelő rész aláhúzandó)*
  - a bizalmas
  - a nyilvánosság számára hozzáférhető.
- Tudomásul veszem, hogy
  - szerzői jogsértés esetén az Egyetem az érintett dokumentum elérhetőségét a szerzői jogsértés tisztázása idejére átmenetileg korlátozza,
  - szerzői jogsértés esetén az érintett művet a Repozitórium adminisztrátora a Repozitóriumból haladéktalanul eltávolítja,
  - amennyiben a dolgozatomat a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszem, az egyetem a dolgozatot az interneten a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi. Hozzájárulásom – szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett – nem kizárólagos és időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Kelt: .....Budapest,.....2021.április.22.....

.....

hallgató

s.k.

NYILATKOZAT

Alulírott Benei Krisztián büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerzés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest, 2021 április 22

hallgató aláírása

Tartalom

Bevezetés	6
1.Csatlakozás az Eurózónához.....	8
1.1 Csatlakozás a GMU-hoz.....	8
1.2 A spanyol piac nemzetköziesedése, a működőtőke gazdasági hatásai	11
2. Spanyolország és az európai integráció.....	13
2.1 Kapcsolatfelvétel az Európai Közösséggel.....	13
2.2 Csatlakozás az EGK-hoz	14
2.2.1 A csatlakozás támogatottsága az országban	16
2.3 Spanyolország az EU-ban.....	18
3. A spanyol európai uniós elnökségek	19
(1989, 1995, 2002, 2010)	19
3.1. Az elnökségről általánosságban	19
3.2 Az 1989-es, és az 1995-ös spanyol EU-s elnökség értékelése	20
3.3 A 2002-es spanyol elnökség	22
3.3.1 A keleti bővítés spanyol szemszögből.....	22
3.3.2 Külpolitikai törekvések a spanyol elnökség alatt.....	24
3.4 A 2010-es spanyol elnökség	25
3.4.1 Az Európa 2020 stratégia	27
3.4.2 Szomszédságpolitika a spanyol elnökség alatt	28
3.4.3 Az emberi szabadságjogok.....	29
3.4.4 A 2010-es elnökség összegzése	31
3.4.5 A 2002, illetve 2010-es elnökség összehasonlítása	32
4.Az Európai Unió kohéziós politikája Spanyolország tekintetében a 2007-2013, 2014-2020, valamint a 2021-2027-es költségvetési időszak alatt.....	33
4.1 A kohéziós politikáról általánosságban.....	33
4.2 A 2007-2013 költségvetési időszak spanyol szempontból	34
4.2.1 A spanyol tárgyalási stratégia	35
4.2.2 A 2007-2013-as EU-s költségvetési időszak gazdasági aspektusai	35
4.3 A 2014-2020-as EU-s költségvetési időszak gazdasági aspektusai.....	37
4.3.1 A spanyol politikai álláspontok a költségvetési tárgyalások során	40
4.4 A 2021-2027-es EU-s költségvetés	41
Összefoglalás	44
Irodalomjegyzék.....	47

Táblázatokjegyzéke

1. Táblázat: Spanyolország EU csatlakozásának társadalmi támogatottsága, 1986-2009

2. Táblázat: A kohéziós alap által nyújtott támogatások felhasználása Spanyolországban 2007-2013 között

Ábrajegyzék

1.ábra: A kohéziós támogatások megoszlása Spanyolországban 2014-2020 között

Bevezetés

Csatlakozás az integrációhoz

Dolgozatomban Spanyolország Európai Unióban betöltött szerepét fogom részletesen megvizsgálni. Elsősorban az ország Uniós csatlakozása után kialakult gazdasági környezetre fogok koncentrálni, ideértve természetesen az euroövezethez történő csatlakozást, melynek eredményeképpen az ország régi valutája (*peseta*) helyett az euró került bevezetésre. Vizsgálódásom során áttekintem, hogy az integrációhoz való csatlakozás milyen mértékben változtatta meg az ország nemzetközi pozícióját, illetve, hogy a spanyol kormány, milyen eszközök segítségével számolta fel a protekcionizmust az országban.

A szakdolgozat felépítése, valamint a téma megértése érdekében lényeges szempontnak tartom bemutatni Spanyolország csatlakozását az Európai Gazdasági Közösséghez, illetve fontos kiemelni, hogy a tárgyalások során az EGK álláspontja az volt, hogy a két ibériai országnak egyszerre kell csatlakoznia az integrációhoz. Fontosnak tartom továbbá megvizsgálni, hogy mely gazdasági és politikai akadályok hátráltatták az országot a Közösséghez való csatlakozásban.

A költségvetési időszakok spanyol szempontból

Vizsgálódásom középpontját az Európai Unió és Spanyolország politikai kapcsolata képezi, valamint, hogy a spanyol kormány milyen befolyással rendelkezik az európai döntéshozatali mechanizmusban. Elsősorban a gazdaságot érintő legfontosabb eseményekre fogok kitérni. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy Spanyolország az egyik legfontosabb tagja az integrációs szervezetnek, valamint az egyik legnagyobb gazdasági súllyal rendelkezik az eurózóna országok között is. Az ibériai ország gazdasági teljesítményére már a csatlakozást követően nagy hatással voltak a különböző költségvetési időszakok által nyújtott támogatások. Fontosnak tartom megvizsgálni a spanyol kormány munkáját és álláspontját a költségvetési tárgyalások során a 2007-2020 közötti időszakban. Módszertani elemzésem során összehasonlítom az Európai Unió támogatási periódusait, ideértve a 2007 és 2013, valamint a 2014-2020 közötti időszakot, továbbá a 2021-2027 közötti költségvetési periódust.

Fontos megvizsgálni a legfejletlenebb spanyol régiók esetében, hogy ahol az egy főre jutó GDP nem érte el a 75%-os közösségi átlagot, a kohéziós politika által létrehozott támogatási alapok segítségével milyen ütemben tudtak fejlődni, valamint, hogy hány spanyol régió tartozik még a kevésbé fejlett kategóriába. Ez azért fontos, mert a kohéziós politika az integráció egyik legfontosabb beruházási politikája. Az Unió számára a fenntartható fejlődés már évek óta az

egyik prioritásnak számít, a kohéziós politika keretein belül pedig lehetővé teszi a gazdasági növekedés fenntartását, továbbá növeli a versenyképességet az EU-s tagok, régiók, valamint városok tekintetében.¹ Mindezek természetesen összhangban vannak az Unió zöldpolitikával, illetve nagy hangsúlyt fektetnek az innovációra és a kutatás-fejlesztésre.

Fontosnak tartom bemutatni a 2021-2027-es költségvetési ciklus tekintetében a Covid19 által okozott gazdasági károkra adott Európai Unió választ, hiszen létrehozta a Next Generation EU-t, vagyis egy helyreállítási csomagot, amely lehetővé teszi az Unió tagországok számára, hogy eredményesen védekezzenek a koronavírus által okozott gazdasági és társadalmi károk ellen.

Spanyolország EU-s elnökségei

Az ibériai ország többször is betöltötte már az EU-s elnökséget, 1989-ban, 1995-ben, 2002-ben, valamint 2010-ben, így ennek vizsgálata is hangsúlyosan szerepelni fog a dolgozatban. Elsősorban a 2002-es, illetve a 2010-es elnökségi időszakokkal foglalkozom a szakdolgozatban, valamint a főbb elnökségi prioritásokat fogom módszertanilag összehasonlítani. Megvizsgálom továbbá a keleti bővítéssel kapcsolatban, hogy a csatlakozási tárgyalások során milyen eredményeket ért el a spanyol kormány. Alfejezetben kitérek a 2002-es spanyol elnökség keretein belül az Euro-Mediterrán Partnerséggel kapcsolatos spanyol eredményekre. Megjegyzendő, hogy a Lisszaboni Szerződés hatályba lépését követően Spanyolország volt az első ország, amelynek helyt kellett állnia az új elnöki rendszerben 2010-ben.

Terjedelmi korlátok miatt dolgozatomban nem szeretnék foglalkozni Spanyolország belpolitikájával, ezen belül a különböző pártok Európai Unió politikájával, valamint elemzésem nem terjed ki a spanyol kormány és Katalónia között az elmúlt időszakban kialakult konfliktusra.

---

¹Bevezetés az Európai Unió kohéziós politikájába a 2014-2020 időszakra vonatkozóan 2014. p2
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/basic/basic_2014_hu.pdf (Letöltés 2021.02.25.)

1.Csatlakozás az Eurózónához

1.1 Csatlakozás a GMU-hoz

A spanyol kormány az ezredfordulón felhagyott a protekcionizmussal, valamint politikailag és gazdaságilag is közeledni kezdett az európai országok felé. Ennek eredményeképpen 1999. január 1.-jén az ország hivatalosan bevezette az eurót, mint nemzeti fizetőeszközt, ezzel pedig belépett az akkor 11 tagot számláló Eurozónába.² Ez a lépés hozzájárult a spanyol piac nemzetköziesedéséhez, lehetőséget teremtett arra, hogy az ország az infláció alacsonyan tartásával fenntartható gazdasági növekedést érjen el.

Szilágyi István Spanyolország-gazdasági válságkezelés az eurókrízis árnyékában című tanulmányában kitér arra, hogy a spanyol gazdaságnak a közös pénzügyi rendszerbe történő csatlakozásával párhuzamosan számos adaptációs problémával kellett megküzdenie, ide tartozik például a nagy spanyol vállalatok versenyképességi problémája, amely abból ered, hogy a Maastricht-i konvergencia kritériumok elfogadásával a vámilletékeket csökkenteni kellett. A tanulmányban a szerző megemlíti azt is, hogy a kis- és középvállalkozásokkal kapcsolatos problémákat nem sikerült érdemben megoldani.³

Amennyiben egy ország csatlakozik az eurozónához, számos kötelezettséget vállalnia kell továbbá számos válságkezelő intézkedés meghozatala már nem önálló hatáskörbe fog tartozni, ezeket a feladatokat ebben a tekintetben az Európai Unió, valamint az Európai Központi Bank látja el. Az első és egyben az egyik legfontosabb a kamatlábak mértéke. Az euróövezet országai számára az Európai Központi Bank határozza meg a kamatlábakat, ennek a szabályozásnak a lehetősége tehát már nem az adott tagállam központi bankjának a feladata, Spanyolországban ezt a feladatot a *Banco Espana* látta el.⁴

Amennyiben egy ország benyújtja csatlakozási kérelmét az euroövezethez, konvergencia kritériumoknak kell megfelelnie. Ez több részből áll melyek a következők: fontos, hogy az adott országban ne kerüljön sor túlzott mértékű árváltozásra, ezzel párhuzamosan pedig megvalósuljon az árstabilitás, amely folyamat során az inflációs ráta csupán 1,5%-kal haladhatja három, a tagállamok között a legfejlettebb országok inflációs

---

²Az Európai Unió hivatalos oldala 2021 https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/spain_hu (Letöltés 2021.02.26.)

³³ Szilágyi István 2011: Spanyolország -gazdasági válságkezelés az eurókrízis árnyékában p2, http://epa.oszk.hu/02000/02065/00003/pdf/szilagyiiistvan_spanyolorszag_gazdasagi_valsgakezeles.pdf (Letöltés 2021.02.26.)

⁴William Chislett Spain's 20 years in the euro: a beneficial straitjacket 2019 http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/riecano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/politicaexteriorespanola/commentary-chislett-spain-20-years-euro-beneficial-straitjacket(Letöltés 2021.02.26.)

szintjét. A konvergencia kritériumoknak megfelelően, ha egy ország államháztartási hiánya meghaladja a GDP 3%-át akkor nem csatlakozhat az eurózónához. Az euró bevezetése előtt álló ország valutájának részt kell vennie az ERMII-ben, vagyis az árfolyam mechanizmusban, amit abból a célból hoztak létre, hogy a csatlakozni kívánó ország árfolyamának ingadozása ne legyen negatív hatással az egységes piacon belüli tagok gazdaságára, mindemelett pedig a csatlakozást megelőző két évben a valutát nem lehet leértékelni.⁵ A hosszú lejáratú kamatlábakra vonatkozó szabályozás alapján azok legfeljebb 2 százalékponttal haladhatják meg az árstabilitás tekintetében a három legjobban teljesítő tagállam kamatlábat.⁶

Az 1992-ben megkötött Maastrichti Szerződésben meghatározott konvergencia kritériumoknak ebben az időszakban azonban még nem felelt meg Spanyolország. Az infláció jóval magasabb volt annál a szintnél, mint amit teljesíteni kellett volna, továbbá az államháztartási hiány, valamint az államadósság mértéke is nagyobb volt a szerződésben foglaltaknál.⁷ Ennek a gazdasági kihívásnak a megoldása José María Aznar-ra várt, aki a Spanyol Néppárt élén 1996-ban lépett hivatalba. Munkája során egy olyan mértékű privatizáció ment vége Spanyolországban, amire a szocialista kormányok óta nem volt példa, a köztisztviselők elfogadták a bérek befagyasztását, továbbá nagy mértékben csökkentek az állam kiadásai, ezekhez az intézkedésekhez természetesen strukturális átalakításra is szükség volt.

Fontos kiemelni, hogy ezek a megszorító intézkedések eredményesnek bizonyultak, hiszen az ország 1998-ban teljesíteni tudta a kritériumokat. A költségvetési hiány kevesebb volt, mint a GDP 3%-a, az inflációs a korábbi 4,5% helyett ebben az időszakban 2% volt, ezen felül pedig az államadósság is jelentős mértékben csökkent.⁸ A sikerek hátterében jelentős szerepet játszott az, hogy az ibériai ország volt az egyik legnagyobb kedvezményezettje a Kohéziós Alapnak, amely az elmaradott spanyol régiók felzárkóztatása érdekében nyújtott támogatásokat. A spanyol piac nemzetköziesedésében nagy szerepet játszott az ország EGK-hoz való csatlakozása, hiszen ez vonzóvá tette az országot a működőtőke befektetések számára.

---

⁵ European Commission 2021 ec.europa.eu (Letöltés 2021.02.26.)

⁶European Council Az euróövezeti csatlakozás feltételei: konvergenciakritériumok 2020 <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/joining-the-euro-area/convergence-criteria/>(Letöltés 2021.02.26.)

⁷ William Chislett Spain's 20 years in the euro: a beneficial straitjacket 2019 http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/politicaexteriorespanola/commentary-chislett-spain-20-years-euro-beneficial-straitjacket(Letöltés 2021.02.26.)

⁸ William Chislett Spain's 20 years in the euro: a beneficial straitjacket 2019 http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/politicaexteriorespanola/commentary-chislett-spain-20-years-euro-beneficial-straitjacket(Letöltés 2021.02.26.)

A Gazdasági és Monetáris Unió egyik legfontosabb gazdasági eszköze az infláció egy előre meghatározott tartományban való tartása, valamint az árstabilitás megőrzése annak érdekében, hogy a különböző gazdasági és pénzügyi folyamatok átláthatóak és követhetőek legyenek. 1989-ben a *peseta*, vagyis a spanyol fizetőeszközt bevezették az Európai Monetáris rendszerbe⁹.

Ez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a spanyol valuta sokkal stabilabb lett, ezáltal pedig a gazdasági növekedés az ezredfordulót követően meghaladta az összes többi tagország növekedési ütemét. A spanyol kormány komolyan elkötelezte magát a GMU csatlakozás mellett, az országban pedig ennek a társadalmi támogatottsága magas volt. A gazdasági reformok és intézkedések hatására az ibériai ország csatlakozott a GMU-hoz.

Fontos kiemelni, hogy a csatlakozás a vártnál kisebb gazdasági nehézséget okozott Spanyolországnak.¹⁰ Ezt az is jól mutatja, hogy a konvergencia kritériumoknak a teljesítése után a fenntartható gazdasági növekedéshez szükséges eszközök adottak voltak, hiszen az infláció alacsony szinten stabilizálódott, mely hozzájárult a munkahelyek gyors növekedéséhez.¹¹

A munkanélküliség strukturális problémája a spanyol gazdaságnak, ebben az időszakban azonban sikerült alacsony szinten tartania munkanélküliségi rátát. Kulcsszerepet játszott a bevándorlás ezzel kapcsolatban, hiszen igény volt az új építésű ingatlanokra. A keleti bővítés során például rengeteg bolgár és román munkavállaló helyezkedett el az építőiparban, valamint a mezőgazdaságban.¹² William Chislett-*Spain's 20 years in the euro: a beneficial straitjacket* című tanulmányában kitér arra, hogy az „1996-2004 közötti időszakban az ország gazdasági fejlődésének mértékét jól mutatja számos gazdasági adat. Az egy főre jutó jövedelem ebben az időszakban meghaladta az EU-s átlagot, melynek ekkor 15 tagja volt, és a korábbi 80%-ról 87%-ra nőtt.”¹³ A munkanélküliségi ráta azonban jelentősen csökkent, hiszen csaknem

---

⁹ Domonkos Endre 2007: Spanyolország gazdaságpolitikája és csatlakozása a GMU-hoz, Európai Tükör, 2007/9 p.70.

¹⁰ Szilágyi István 2011: Spanyolország -gazdasági válságkezelés az eurókrízis árnyékában p2, http://epa.oszk.hu/02000/02065/00003/pdf/szilagyiiistvan_spanyolorszag_gazdasagi_valsgakezeles.pdf (Letöltés 2021.02.27.)

¹¹ William Chislett Spain's 20 years in the euro: a beneficial straitjacket 2019 http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/politicaexteriorespanola/commentary-chislett-spain-20-years-euro-beneficial-straitjacket (Letöltés 2021.02.27.)

¹² Domonkos Endre: 2011 Helyzetkép a spanyol gazdaságról p2 Grotius Tanulmányok http://www.grotius.hu/doc/pub/KOHSJQ/2012_84_domonkos_endre_helyzetkep_a_spanyol_gazdas%C3%A1gr%C3%B3l.pdf (Letöltés 2021.02.27.)

¹³ William Chislett Spain's 20 years in the euro: a beneficial straitjacket 2019 http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/politicaexteriorespanola/commentary-chislett-spain-20-years-euro-beneficial-straitjacket

1.8 millióval többen dolgoztak 2004-ben az országban mely a rátát 23,5%-ról 11,5%-ra csökkentette.”¹⁴

Megjegyzendő, hogy a csatlakozás sikerességét nem az adott pillanatban kell vizsgálni, hiszen komoly hosszútávú gazdasági hatásai vannak. A siker kulcsa ebben az esetben nagy mértékben köszönhető annak, hogy Spanyolország az ezredfordulót követően igen jelentős összegű támogatást kapott a különböző strukturális alapokból. A 2000-2006-os programozási periódusban az ibériai ország közel 57 milliárd eurós támogatást kapott.¹⁵

Ebben az időszakban az ibériai ország Európában páratlan gazdasági növekedést ért el. Megjegyzendő, hogy az ország az egyik legnagyobb kedvezményezettje volt a kohéziós támogatásoknak, amely az európai integráció egyik legfontosabb politikájának számít. Fontos kiemelni, hogy a KKE országok csatlakozása hozzájárult a Spanyolországnak folyósított támogatások csökkenéséhez, azonban mind a 2007-13, mind a 2014-20-as költségvetési időszakban továbbra is részesült az ország a Strukturális Alap által nyújtott támogatásokból.

1.2 A spanyol piac nemzetköziesedése, a működőtőke gazdasági hatásai

Spanyolország a 20.század végén komoly gazdasági átalakuláson ment keresztül. Míg a megelőző időszakot a politikai elzárkózás jellemezte, Hispánia az 1980-as években felismerte azt a tényt, hogy az integrációhoz való csatlakozás előnyös lehet az ország számára. Az Európai Gazdasági Közösséghez való csatlakozás felszámolta a protekcionizmus utolsó maradványait, az ibériai ország pedig megnyitott piacait az EGK tagok számára.

Megjegyzendő, hogy a csatlakozás mind a két fél számára előnyösnek bizonyult, hiszen míg az akkori tagok számára könnyebben elérhetővé vált a spanyol piac, másrésztől a spanyol vállalatok számára hozzáférést biztosított a közös piachoz és a későbbiekben hozzájárult ahhoz, hogy az ország működőtőke exportórré váljon. Az 1990-es évek elején a spanyol munkanélküliségi ráta 27% körül alakult. A működőtőke beruházások nagy mértékben hozzájárultak a termelékenység növekedéséhez, amely ezzel párhuzamosan munkahelyteremtő hatással bírt. Ennek eredményeképpen a munkanélküliségi ráta csökkent az országban, az ezredfordulóhoz közeledve a korábbi 27% helyett 16% volt.¹⁶

---

ano.es/zonas_es/politicaexteriorespanola/commentary-chislett-spain-20-years-euro-beneficial-straitjacket(Letöltés 2021.02.27.)

¹⁴William Chislett i.m.(Letöltés 2021.02.27.)

¹⁵ Szilágyi István 2011: Spanyolország -gazdasági válságkezelés az eurókrízis árnyékában p2, http://epa.oszk.hu/02000/02065/00003/pdf/szilagyiiistvan_spanyolorszag_gazdasagi_valsgakezeles.pdf (Letöltés 2021.02.27.)

¹⁶ Domonkos Endre 2007: Spanyolország gazdaságpolitikája és csatlakozása a GMU-hoz p62-63 Európai Tükör 2007/9

Az ibériai országban a kultúrának, valamint a nyelvnek mindig is kiemelt szerepe volt. Latin-Amerika országainak jelentős részében a spanyol nyelv a hivatalos. Ez a fajta kulturális kapcsolat megteremtette annak a lehetőségét, hogy ebben a térségben a spanyol gazdasági kapcsolatokat a spanyol kormány megerősítette. Az egyik legjelentősebb szektor a bankszektor. A BBVA, valamint a Banco Santander hatalmas befolyással bír ebben a térségben, valamint a számos jelentős nagyvállalat képviselteti magát a telekommunikációban is a dél-amerikai piacon, mint például a Telefónica.¹⁷

A spanyol gazdaság növekedési üteme az EGK-országokra is jó hatással volt. Fontos kiemelni, hogy a csatlakozás, valamint a spanyol piac nemzetköziesedése ahhoz is hozzájárult, hogy az ország ebben az időszakban már nem csak működőtőke fogadó, hanem tőkeexportórrá vált. Szilágyi István *Spanyolország-gazdasági válságkezelés az eurókrízis árnyékában* című tanulmányában arról ír, hogy az ezredfordulón a spanyol vállalatok (Ibéria Légitársaság, Banco Santander, BBVA, Telefónica, Sol Meli, stb) adják a működőtőke befektetések majdnem 52%-át Latin-Amerikában. A szerző hangsúlyozza: „Ezen a téren megelőzik az Egyesült Államokat is. Spanyolország a világ tizenegyedik tőkebefogadó országa. Nemzeti jövedelmének nagysága a tizedik helyre kvalifikálja. A külföldi spanyol tőkebefektetés eléri a belső hazai össztermék 10%-át. Tizenkettedik a világon a segélyfolyósító államok, nyolcadik az ENSZ költségvetéséhez hozzájárulók sorában.”¹⁸

Helytálló tehát az a megállapítás, hogy 1994-2007 között a spanyol gazdaság a leggyorsabban fejlődő gazdaságok közé tartozott. Ebben nagy szerepe volt az EGK-hoz való csatlakozásnak, amely lendületet adott a gazdaságnak, valamint az euró bevezetésének, hiszen ennek segítségével stabilizálódtak az árak, és az infláció is alacsony szinten maradt. Ennek a gazdasági sikernek az egyik jellemzője, hogy a népesség 1990-2000 között majdnem 2 millióval gyarapodott. A növekvő munkaerőpiaci igényre azonban a spanyol kormány nem megfelelő válaszokat adott. Nem vették figyelembe a szakértői véleményeket a hitelezésekkel kapcsolatban, továbbá nem látták azt a kialakulóban lévő válsághelyzetet, amely gyakorlatilag az egész építőipari szektort veszélyeztette, ezzel pedig milliók munkája került veszélybe.

---

¹⁷ Muharai Zsuzsanna 2018: A Gazdasági Válságkezelés és Következményei a Spanyol KKV Szektorban p10-15 <http://dolgozattar.repositorium.uni-bge.hu/18639/1/A%20gazdas%C3%A1gi%20v%C3%A1ls%C3%A1g%20C3%A9s%20k%C3%B6vetkezm%C3%A9nyei%20a%20spanyol%20kkv%20szektorban.pdf> (Letöltés 2021.02.27)

¹⁸ Szilágyi István 2011: Spanyolország -gazdasági válságkezelés az eurókrízis árnyékában p2, http://epa.oszk.hu/02000/02065/00003/pdf/szilagyiistvan_spanyolorszag_gazdasagi_valsgkezeles.pdf (Letöltés 2021.02.27.)

2. Spanyolország és az európai integráció

2.1 Kapcsolatfelvétel az Európai Közösséggel

Spanyolország a 20.század második felében lépést tett az európai integrációhoz való közeledésre. Ezzel egy olyan folyamat indult meg az ibériai-félszigeten, amely a mai napig meghatározza, nemcsak Spanyolország szerepét, gazdasági, politikai súlyát az európai ügyekben, de ugyanúgy Portugáliára szerepét is. A két ország történelme, gazdasági kapcsolata szorosan összefügg. Éppen ezért a Spanyolországban elindult gazdasági és politikai változások a nyugati szomszédra is komoly hatást gyakoroltak. Szilágyi István-*Spanyolország az Európai Unióban* című tanulmányában hangsúlyozza, hogy a csatlakozási tárgyalások során az egyik legfőbb kérdést a spanyol-portugál gazdasági kapcsolat képezte, továbbá a szerző megállapítja, hogy az Európai Közösség számára fontos volt, hogy a két ország egyszerre csatlakozzon az integrációhoz, ezzel kapcsolatban pedig hangsúlyozza, hogy a portugálok nehezményezték ezt az álláspontot.¹⁹

Megjegyzendő, hogy az Európai Gazdasági Közösség (EGK) és Spanyolország már jóval a hivatalos csatlakozás előtt is folytattak egymással bilaterális tárgyalásokat. A közeledés már a Franco-rendszer időszakában is megkezdődött. Az egyik főszereplője a tárgyalásoknak, valamint a gazdasági és politikai problémák megoldásában a spanyol külügyminiszter volt, Fernando de María Castiella. Személyében a spanyol politikai elit egyik legfőbb tagjáról beszélünk.²⁰ A politikus elkötelezte magát a spanyol gazdaság, valamint a politika modernizációja mellett, melynek eredményeképpen 1970 októberében az ibériai ország és az EK között preferenciális megállapodás jött létre.²¹

Ez az egyezmény a kereskedelmi kapcsolatok óvatos megnyitására tett kísérletet, melynek keretein belül a felek különböző kedvezményeket biztosítanak egymás számára annak érdekében, hogy a gazdasági kapcsolataikat erősítsék, továbbá ezzel párhuzamosan megnyissák a piacukat.²²

Spanyolország és az EK között létrejövő preferenciális megállapodás 1985-ig maradt érvényben, ezt követően ugyanis az ország csatlakozott az Európai Közösséghez. Az egyezményhez vezető út hosszú tárgyalási és diplomáciai munka eredménye. A Franco-

---

¹⁹ Szilágyi István 2010: *Spanyolország az Európai Unióban*, 2010/3 p37,

https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_Spanyolorszeg_az_Eurepai_.pdf (Letöltés 2021.03.11.)

²⁰ Szilágyi István 2010 i.m.p35

²¹ Szilágyi István 2010 i.m.p35

²² Szilágyi István 2010: *Spanyolország az Európai Unióban*, 2010/3 p37,

https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_Spanyolorszeg_az_Eurepai_.pdf (Letöltés 2021.03.11.)

rendszer 1975. november 20-án spanyol diktátor halálával véget ért, ennek pedig az első és az egyik legjelentősebb hatása, hogy az ország 1977-ben hivatalosan is felvételét kérte az EGK-ba.²³

2.2 Csatlakozás az EGK-hoz

A preferenciális megállapodást megkötését követően, a 70-es évek közepétől az ibériai ország egyre inkább arra törekedett, hogy minél előbb az integráció része legyen. Ebben nagy szerepet játszott Franco tábornok halála, mely egyben a Franco-rendszer végét is jelentette. Ezt követően politikai konszolidáció vette kezdetét az országban.²⁴ 1977-ben Spanyolország hivatalosan is benyújtotta csatlakozási kérelmét az Európai Gazdasági Közösséghez. Társadalmi, valamint politikai szinten is magasnak mondható támogatottsága volt ennek a kezdeményezésnek. A kérelem elbírálásának az integráción belül nagyon szigorú folyamata volt. 1977 szeptember 20-21 között a Közösség összehívta a Miniszteri Tanácsot a spanyol csatlakozási kérelem benyújtása miatt.

Az ülésnek nagyon pozitív visszhangja volt, ennek megfelelően a Tanács üdvözölte a spanyol csatlakozási kérelmet.²⁵ Ezt követően felkérték a bizottságot, hogy fogalmazzon meg egy szakértői véleményt a csatlakozási feltételekkel kapcsolatban. A végső konklúziót tartalmazó hivatalos dokumentumot elküldték a tanácsnak. A legfontosabb következtetés az volt, hogy az ibériai országgal való csatlakozási tárgyalásokat minél előbb el kell indítani.²⁶

Spanyolország és az Európai Gazdasági Közösség közötti hivatalos tárgyalások ezt követően két évvel kezdődtek meg, 1979.február 5-én, Brüsszelben.²⁷ A bilaterális tárgyalásokat a felek között eleinte számos tényező hátráltatta. Szilágyi István: *Spanyolország az Európai Unióban* című tanulmányában az egyik ilyen tényezőként az egyes országok belpolitikai motivációját emeli ki, hiszen ezek jelentős mértékben lassították a csatlakozási tárgyalásokat, valamint, ahogyan a szerző fogalmaz: „ez átmenetileg a lakosság és a közvélemény illúzióvesztésével is járt.” Spanyol oldalról fontos kiemelni azokat a politikai személyeket, akik kulcsszerepet játszottak a csatlakozási folyamatok sikeres kimenetelében. Az egyik ilyen személy Adolfo Suárez González volt, aki az UCD (*Unión Centro Democrático*),

---

²³ Szilágyi István 2010: *Spanyolország az Európai Unióban*, 2010/3 p35,

https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_Spanyolorszeg_az_Eurepai_.pdf (Letöltés 2021.03.11.)

²⁴ Szilágyi 2010: i.m.p36

²⁵ Szilágyi 2010: i.m.p35

²⁶ Szilágyi 2010: i.m.p35

²⁷ Szilágyi 2010: i.m.p36

vagyis a Demokratikus Centrum Unió élén 1977-ben benyújtotta a csatlakozási kérelmet.²⁸ Továbbá Leopoldo Calvo Sotelo, illetve a Spanyol Szocialista Munkáspárti Felipe González Marquez, akinek a kormánya idején fejeződtek be a csatlakozási tárgyalások.²⁹

Spanyolország csatlakozását az Európai Közösséghez, valamint az Európai Atomenergiái Közösséghez számos tényező hátráltatta. Ezeket az akadályokat javarészt gazdasági és politikai összeférhetetlenségek okozták, mindemelett pedig egyes országok belpolitikai motivációi is hátráltatták a csatlakozási tárgyalásokat. A magas munkanélküliségi ráta, a pénzügyi reformok hiánya fontos részét képezték ezeknek a problémáknak.

A spanyol belpolitikai eseményekkel nem kívánok részletesen foglalkozni, azonban ennél a résznél meg kell említeni, hogy az 1980-as években kialakuló politikai viszályok az országban szintén hátráltatták a csatlakozási tárgyalásokat. Az UCD elnöki posztjáról lemondó Suarez például egy olyan politikai űrt hagyott maga után, hiszen nem tudtak stabil kormányt alakítani. Harmadszor is új választásokat kellett kiírni, ekkor azonban Calvo Sotelo kapta meg a kormányalakításhoz szükséges parlamenti többséget.³⁰

Az Európai Gazdasági Közösség a tárgyalások legelejétől kezdve prioritásnak tartotta, hogy Spanyolország és Portugália egyszerre csatlakozzon az integrációhoz. Ezt az álláspontot a portugál kormány megkérdőjelezte, hiszen szerintünk az országok sokkal hamarabb csatlakoztatni lehetett volna az integrációhoz. A közösség azonban ezt prioritásként kezelte, hiszen az EGK álláspontja szerint a két ibériai ország közötti gazdasági kapcsolatokat is szabályozni kell a csatlakozási tárgyalások ideje alatt.³¹

A viták legfőbb részét a francia álláspont képezte a mezőgazdasági szabályozásokkal kapcsolatban, amely megnehezítette a tárgyalásokat a felek között. Franciaország aggodalmát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy olcsó spanyol, illetve portugál agrártermékek jelenhetnek majd meg az integráció piacán, amely negatív hatással lehet a francia agrár szektorra. 1983-ban a Stuttgarti Tanács ülésen azonban sikerült megegyeznie a feleknek. 1985 nyarán pedig sikerült megállapodást kötni, a mezőgazdaság kérdésével kapcsolatban spanyol szempontból azonban hátrányos megállapodás született. Spanyolország és Portugália 1986. január 1-jén hivatalosan is belépett az Európai Közösségbe, valamint ezzel párhuzamos az Európai Atomenergia

---

²⁸ Szilágyi István 2010: Spanyolország az Európai Unióban, p36,

https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_Spanyolorszeg_az_Eurepai_.pdf (Letöltés 2021.03.11.)

²⁹ Szilágyi 2010: i.m.p41

³⁰ Szilágyi 2010: i.m.p38

³¹ Szilágyi 2010: i.m.p37

Közösségének a tagjává váltak. Ez az esemény azóta is jelentős politikai és gazdasági súllyal bír, és nagyban meghatározza a két ibériai ország fejlődésének eredményességét.

2.2.1 A csatlakozás támogatottsága az ibériai országban

Spanyolország csatlakozásának körülményei semmilyen mértékben sem nevezhető zökkenőmentesnek, azonban egyértelműen jellemző volt ebben az időszakban a spanyol társadalomra, és jellemzőnek mondható a csatlakozás utáni időszeakra, az a magas társadalmi támogatottság. Számos tanulmány rámutat a spanyol emberek hozzáállására, ami az integrációt, valamint az európai eszmét illeti. A 20.század végén az ibériai országban volt az egyik legmagasabb támogatottsága az Európai Gazdasági Közösségnek. Ez a fajta lelkesedés és elköteleződés az „európaiság” felé töretlen maradt akkor is, amikor az ország megkezdte a csatlakozási folyamatokat az Európai Gazdasági és Monetáris Unióhoz.³²

A Real Instituto El Cano-*20 years in the European Union* című tanulmányában, melyet az Európai Bizottsággal, valamint az Európai Parlamenttel közösen készítettek, kiemelik, hogy bár az ezredfordulót követően a társadalomnak mindössze 9%-a gondolta úgy, hogy az integrációhoz való csatlakozás gazdaságilag is előnyös lesz az ország számára, az idő előrehaladásával párhuzamosan az emberek véleménye is jelentős mértékben megváltozott, 2006-ban ugyanis 64% gondolta úgy, hogy az európai integrációhoz való tartozás számos előnnyel jár.³³ Spanyolországban tehát a közösséghez való tartozás támogatottsága mindig is magasabb volt az EU-s átlagnál.

Annak a háttérben, hogy a spanyolok teljes mértékben európainak tekintik magukat, és támogatják is az integrációs törekvéseket, a sikeres csatlakozás, valamint az ebből eredő gazdasági előnyök állnak. Bár a 21. század elején az integráció számos problémával, krízishelyzettel kellett, hogy szembenézzon, a spanyolok lelkesedése és elköteleződése az integráció iránt töretlen maradt (60%). A spanyol kormány helyes módon előregondolkodott, és tisztában volt azzal, hogy a csatlakozás milyen gazdasági előnyökkel fog járni

---

³² 20 years of Spain in the European Union (1986-2006) European Parliament, European Commission, Real Instituto El Cano.2006 p 101

<http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/3cc45b804f0189cb92cef63170baead1/20+years+of+Spain.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=3cc45b804f0189cb92cef63170baead1> (Letöltés 2021.03.05)

³³ 20 years of Spain in the European Union (1986-2006) European Parliament, European Commission, Real Instituto El Cano.2006 p 101

<http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/3cc45b804f0189cb92cef63170baead1/20+years+of+Spain.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=3cc45b804f0189cb92cef63170baead1> (Letöltés 2021.03.05)

<i>Spanyolország EU csatlakozásának társadalmi támogatottsága, 1986-2009</i>						
Időszak:	1986	1991	1996	2001	2004	2009
Spanyolország csatlakozása az EU-hoz előnyös	62%	78%	49%	56%	64%	64%
Egy adott ország csatlakozása az EU-hoz előnyös (EU-s átlag)	62%	71%	48%	48%	48%	53%
Spanyolország előnyére fog válni az EU-s csatlakozás	9%	58%	39%	53%	69%	66%
Az adott ország előnyére fog válni az EU-s csatlakozás (EU-s átlag)	46%	59%	42%	45%	47%	57%

Forrás: saját szerkesztés, Ignacio Molina 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times című tanulmányában található táblázat, valamint az eurobarometer adatai alapján. – Steps

A negyvenhétmillió lakost számláló Spanyolország 1986-ban csatlakozott az európai integrációhoz. Az ibériai ország a negyedik legnépesebb tagállama az Európai Uniónak (a BREXIT hatására az ötödikről került a negyedik helyre), éppen ezért véleményem szerint egy ilyen nagy népességgel rendelkező országban fontos nyomon követni a társadalmi támogatottságát az integrációhoz való tartozásnak.³⁴

A táblázat alapján jól megállapítható az, hogy a csatlakozás társadalmi támogatottsága már 1986-ban is magas volt, továbbá az EU-s átlagnál is magasabbnak bizonyult. A spanyol emberek egyértelműen érezték az integrációhoz való csatlakozás előnyeit, hiszen 1991-ben a lakossági felmérést követően a támogatottság mértéke 16%-kal magasabb volt 1986-ban mérthez képest, és ismét magasan az EU-s átlag fölött alakult.

Lényeges szempontnak tartom megemlíteni, hogy az ezredfordulón csökkent az Európai Unió tagságot támogatók aránya, ez azonban részben annak a következménye, hogy az ország csatlakozott az eurózónához. Az ibériai ország ennek érdekében gazdasági reformokat vezetett be, mely a lakosságra nézve megszorító intézkedésnek is nevezhető, hiszen Spanyolorzágnak csak abban az esetben csatlakozhatott az eurózónához, amennyiben teljesíti a Maastrichti szerződésben meghatározott konvergencia kritériumokat.

³⁴ Az Európai Unió hivatalos oldala 2020: Az Európai Unió: 500 millió ember – 28 ország p14 https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/european_union_hu.pdf (Letöltés 2021.03.12)

2.3 Spanyolország az EU-ban

Spanyolország európai integrációs csatlakozásának eredményeképpen megnyitotta piacait az európai országok számára, növelte a befolyását az EU döntéshozatali mechanizmusában, ezen belül az Európai Unió Tanácsában, valamint az EU Parlamentjében. Ez lehetőséget teremtett az ország számára, hogy növelje befolyását az európai politikában.³⁵ Spanyolország már a kezdetektől fogva támogatta a francia politikus Jacques Delors kezdeményezését, aki szerint az eddigi egyéves tervezési mechanizmus az ötéves keretfinanszírozási rendszernek kell felváltania.³⁶ Az ibériai ország már a kezdetektől fogva támogatta az eltérő fejlettségű régiók megsegítésének programját, éppen ezért Spanyolország az egyik legfőbb képviselője a kohéziós támogatások népszerűsítésének.³⁷

Spanyolország aktívan részt vett az *Agenda 2000* körül kialakult vitákban. Németország kezdeményezte, hogy szüntessék be a kohéziós támogatások folyósítását, az úgynevezett kohéziós országok számára, ami alatt Írországot, Görögországot, valamint Spanyolországot értjük. Szilágyi István-*Spanyolország az Európai Unióban* című tanulmányában arról ír, hogy Spanyolország határozottan elutasította a német felvetést: „*Spanyolország és Portugália egyrészt a maastrichti egyezmény megszegésének, másrészt az egységes pénzügyi rendszer érdekében tett áldozatvállalással járó erőfeszítéseik el nem ismerésének, egyfajta büntetés kilátásba helyezésének, a reális konvergencia elérése lehetetlenné tételének tekintették a javaslatot.*”³⁸

Az Európai Unió népszerűsége Spanyolországban ettől függetlenül is magasan az EU-s átlag felett volt. A Real Instituto El Cano-*20 years in the European Union (1986-2006)* című tanulmányában, az Eurobarometer felmérései alapján hangsúlyozza, hogy az Európai Unió átlaghoz képest Spanyolországban a társadalom jelentős része bízik az EU-s intézményekben.³⁹

---

³⁵ Szilágyi István 2010: *Spanyolország az Európai Unióban*, p41

https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_Spanyolorszeg_az_Eurepai_.pdf (Letöltés 2021.03.12.)

³⁶ Szilágyi István 2010: i.m.p42

³⁷ Szilágyi István 2010: i.m.p42

³⁸ Szilágyi István 2010: i.m.p43

³⁹ 20 years of Spain in the European Union (1986-2006) European Parliament, European Commission, Real Instituto El Cano.2006 p118

<http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/3cc45b804f0189cb92cef63170baead1/20+years+of+Spain.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=3cc45b804f0189cb92cef63170baead1> (Letöltés 2021.03.06.)

3. A spanyol európai uniós elnökségek

(1989, 1995, 2002, 2010)

3.1. Az elnökségről általánosságban

Az Európai Unió, mint integráció egy rendkívül összetett és komplex szervezet, melynek irányítása komoly feladatot jelent. Természetesen ebben az esetben nem egy adott személy vagy testület látja el az irányító szerepét, mint egy multinacionális cégnél, illetve nem is rendelkezik tulajdonosi körrel, hiszen nem egy vállalat. Az integráció irányítását az EU három legfontosabb testülete végzi, az Európai Unió Tanácsa (röviden Miniszterek Tanácsa), a Bizottság, amely a tagállamok által megválasztott biztosokból áll, illetve az Európai Unió Parlamentje, mely az európai polgárok érdekeit képviseli. Az Európai Uniót a harmadik országok felé Josep Borrel spanyol szocialista politikus képviseli. A soros elnökséget teljesítő ország tehát az Európai Tanács munkáját segíti.

A különböző szervezési, valamint logisztikai feladatok komoly hozzáértést és szervezőképességet igényeltek. Eleinte az elnökség időtartama három hónap volt, azonban a Római szerződés ezt az intervallumot fél évre módosította.⁴⁰ Az elnökségi szerepkört a 20. század közepén a különböző adminisztrációs, illetve logisztikai terhek megosztására hozták létre, ez azonban már az egyik legnagyobb jelentőséggel bíró szerepkörre nőtte ki magát.⁴¹ Az ezredfordulóra létrehozták az úgynevezett súlyozott rotációs elnökséget, majd a keleti bővítést követően bevezetésre került a csoportos elnökségi forma. Ezt azért hozták létre, mert egy ilyen elnökségi időszak a kisebb tagországok számára, melyek nem rendelkeznek megfelelően tapasztalt apparátussal, megterhelően hathat ez a feladat⁴²

Három ország tehát összesen másfél évnyi elnökségből eredő feladatot lát el, féléves lebontásban országonként. Dömény Zsuzsa, Kéglér Ádám *A Spanyol EU elnökség* című tanulmányukban kitérnek arra a fennálló problémára, miszerint a féléves politikai, adminisztrációs, valamint koordinációs feladatok egyes országokat túlzottan megterhelhet, melynek negatívuma lehet, hogy a féléves intervallum alatt nem sikerül a kitűzött célokat megvalósítani, így egyfajta törés keletkezik az elnökségi időszakok között.⁴³

---

⁴⁰ Dömény Zsuzsa, Kéglér Ádám 2010: A spanyol EU-elnökség p14.

https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_A_spanyol_EU-elnokseeg.pdf (Letöltés 2021.03.13.)

⁴¹ Dömény – Kéglér 2010: i.m.p15

⁴² Dömény – Kéglér 2010: i.m.p15

⁴³ Dömény – Kéglér 2010: i.m.p15

A Lisszaboni szerződés nem csak az Európai Unió szerkezeti felépítését változtatta meg jelentős mértékben, de a soros elnökséggel kapcsolatban is változtatásokat eredményezett. A Lisszaboni szerződést 2007-ben írták alá, valamint ratifikálták a tagországok parlamentjei, a szerződés pedig 2009. december 1-jén lépett hatályba. A soros elnökségi feladatokat ellátó országokat egy újonnan alapított Európai Unió intézmény segíti, az egyik az Európai Külügyi Szolgálat, amely azonban jelentős mértékben csökkenti az adott soros elnökséget élvező tagország lehetőségét, hogy valamilyen nemzetközi csúcstalálkozót rendezzen. A szerződés létrehozta az Európai Tanács elnökének a pozícióját, mely a fent említett tanulmány szerzői szerint „Brüsszel központivá alakítja az elnökséget”.⁴⁴

Az Európai Unió elnökség összeségében kicsit több mint fél évszázad alatt jelentős mértékű átalakuláson ment keresztül. Presztízsét azonban a mai napig nem veszítette el. Éppen ezért tartom fontosnak megvizsgálni a dolgozat további részében a négy spanyol elnökséget (1989, 1995, 2002, 2010). Lényeges szempontnak tartom bemutatni a 2002-es, illetve 2010-es elnökségi ciklust, módszertani elemzésben pedig összehasonlítom a két időszakot. Fontos támpontot jelent bemutatni az 1989, valamint az 1995-ös elnöki ciklus legfontosabb eseményeit. Az ezredfordulóhoz közeledve ugyanis számos fontos esemény történt az európai integrációban, 1993. november 1-jén például hatályba lépett a Maastrichti szerződés, amely létrehozta az Európai Uniót.

3.2 Az 1989-es, és az 1995-ös spanyol EU-s elnökség értékelése

Spanyolország 1986-ban csatlakozott az Európai Közösséghez. Ez hosszú és kemény tárgyalási sorozatok eredménye volt. Spanyolországnak az első Európai Unió elnökségre mindössze három évet kellett várnia. Az ibériai ország csatlakozásakor számos tagország igen szkeptikus volt azzal kapcsolatban, hogy az ország képes lesz-e helyt állni az integrációban. A spanyol vezetés éppen ezért két fontos célt határozott meg. Spanyolország számára fontos volt, hogy növelje az ország népszerűségét az Európai Unión belül, éppen ezért az ibériai ország jól követhető és tartalmilag is megfelelő programot készített.⁴⁵

Az Ibériai ország már az elnökségi ciklus kezdetétől fogva szorosan együttműködött az Európai Bizottsággal. Ennek keretein belül a legfontosabb kihívást a gazdasági integráció fennálló problémája képezte. A munka során a Spanyolország törekedett arra, hogy a

---

⁴⁴ Dömény Zsuzsa, Kéglér Ádám 2010: A spanyol EU-elnökség p14-15.

https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_A_spanyol_EU-elnokseeg.pdf (Letöltés 2021.03.13.)

⁴⁵ Francesc Morata and Ana-Mar Fernández Department of Political Science and Public Law Universitat Autònoma de Barcelona (2003): THE SPANISH PRESIDENCIES OF 1989, 1995 AND 2002: FROM COMMITMENT TO RELUCTANCE TOWARDS EUROPEAN INTEGRATION p10

kialakulóban lévő belső piac megvalósulását ne akadályozza semmi.⁴⁶ Ehhez azonban szükség volt arra, hogy az ibériai ország egy pontos és követhető elnöki programot állítson össze. Ebben az időszakban azonban korlátozó intézkedések voltak érvényben a kereskedelmet illetően. Az első spanyol elnökségi ciklus során az ibériai ország ténylegesen foglalkozott az európai integráción belüli problémákkal, például sikerült elkerülni azt, hogy nagyobb konfliktus alakuljon ki abból, hogy az Egyesült Királyság elutasította az Európai Szociális Chartát.⁴⁷ A spanyol diplomácia tehát jól teljesített az ország első Európai Unió elnöksége során, amely hozzájárult az ország kedvező megítéléséhez.

A következő elnökségi ciklusra 1995-ben került sor. Az előző időszakhoz képest Spanyolországgal szemben kétségek merültek fel. Elsősorban azért, mert az 1993-1999 közötti pénzügyi ciklus keretein belül a strukturális alapból származó források növelését követelte, többek között például Görögországgal együtt, valamint szorgalmazták a Kohéziós Alap felállítását is.⁴⁸ Az Európai Unió az ezredfordulóhoz közeledve egyre inkább nagyobb figyelmet fordított a harmadik országokkal való kapcsolatokra, ez a kezdeményezés pedig már a második spanyol EU-s elnökség ideje alatt elindult. Ebben az ibériai ország nagy szerepet játszott, hiszen Latin-Amerikával remek kapcsolatokat ápolt, valamint geopolitikailag is kedvező helyzetben volt.

Az 1995-ös elnökségi időszak júliustól-decemberig tartott. Ennek legfőbb eredményei a MERCOSUR-ral megkötött régióközi társulás (keretmegállapodás), Madridban az Európai Tanács ülésén ezenfelül megállapodás született a transzatlanti menetrendről, valamint konferenciát tartottak Barcelonában az Euro Mediterrán kapcsolatokról.⁴⁹ Ezek jelentős sikerek, amelyek egyértelműen jelzi Spanyolország remek teljesítményét az elnöki ciklust követően. Spanyolország összességében tehát megerősítette a helyét az európai politikában, valamint felhívta a figyelmet arra, hogy a déli-partnerségnek fontos, központi szerepet kell kapnia az Európai Unió politikában.

---

⁴⁶ Francesc Morata and Ana-Mar Fernández Department of Political Science and Public Law Universitat Autònoma de Barcelona 2003: THE SPANISH PRESIDENCIES OF 1989, 1995 AND 2002: FROM COMMITMENT TO RELUCTANCE TOWARDS EUROPEAN INTEGRATION p11 academia.edu

⁴⁷ Francesc Morata and Ana-Mar 2003 p12

⁴⁸ Francesc Morata and Ana-Mar 2003 p13

⁴⁹ Francesc Morata and Ana-Mar 2003 p13

3.3 A 2002-es spanyol elnökség

A 2002-es spanyol Európai Unió elnökség számos nagyon fontos kihívás elé állította az ibériai országot. Összességében Spanyolország számára ez a harmadik elnökségi időszak volt, az ibériai ország tehát megfelelő mennyiségű tapasztalattal és hozzáértő apparátussal kezdhette meg ezt az időszakot. Hispániának azonban ebben a ciklusban számos nagyon fontos EU-s eseményeket kellett koordinálnia. Lényeges szempontnak tartom tehát a későbbiekben megvizsgálni, hogy miben változott az ország politikája az elmúlt két ciklus óta.⁵⁰

A keleti bővítés az Európai Unió számára egy fontos és jelentős tárgyalási időszakot jelentett, hiszen az integráció számára prioritásnak számított a KKE országok csatlakozása az Unióhoz. Az Euro-Mediterrán Partnerség, valamint a barcelonai folyamat a 2000-es évek elején rendre napirendi témának számított az Európai Unión belül. Ennek az az oka, hogy az Unió ebben az időszakban egyre nagyobb figyelmet fordított a Földközi-tenger térségére és annak országaira.⁵¹ Éppen ezért fontos kiemelni Spanyolország szerepét és álláspontját ebben a kérdésben.

Az 1995-ös spanyol EU-s elnökség alkalmával elindult barcelonai-folyamatnak 2002-ben az ibériai ország egyfajta „politikai lendületet kívánt adni, hiszen az EU számára biztonsági és gazdasági szempontból is fontos régiónak számított, és annak számít a mai napig is. Az ezredfordulót követően a terrorizmus egyre égetőbb problémának számított a világpolitikában. A 2001. szeptember 11-én elkövetett terrortámadás az Amerikai Egyesült Államokkal szemben pedig rávilágított arra, hogy még egy olyan szuperhatalom mint az USA is sebezhető.

A 2002-es spanyol elnökség továbbá nagy hangsúlyt fektetett a „More Europe” mozgalomra, melynek célja az integráció népszerűsítése volt a nemzetközi kapcsolatokban. Kiemelt fontosságú volt a Barcelonában megrendezett Európai Tanács ülés, melyen részletes egyeztetéseket tartottak a Lisszaboni Akcióterv programjáról.

3.3.1 A keleti bővítés spanyol szemszögből

A keleti bővítés az Európai Unió számára kulcsfontosságú feladatnak bizonyult, hiszen a nyugat-európai országok számára a KKE országok csatlakozása az integrációhoz

---

⁵⁰ José I. Torreblanca. 2002.11. The Spanish Presidency of 2002 and the European Union's Eastern Enlargement: a Lesson on the Potentials and Limits of EU Presidencies ealstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_in/zonas_in/dt14-2002(Letöltés 2021.03.14.)

⁵¹ Ligetvári-Takács Krisztina 2010: A barcelonai folyamat és az Euro-Mediterrán Partnerség, p29 Biztonságpolitika http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/ligetvari_takacs_krisztina_-_a_barcelonai_folyamat_es_az_euro_mediterran_partnerseg.pdf (Letöltés 2021.03.14.)

elengedhetetlen feltétele volt a fenntartható gazdasági fejlődésnek. A mezőgazdaság, valamint a költségvetési feladatok meghatározása okozták a legfőbb nehézségeket a tárgyalások során, ezekre azonban nem sikerült érdemi megoldásokat találni, ez pedig veszélybe sodorta a 2001-ben, Göteborgban meghatározott menetrendet.⁵² Az EU az ibériai országtól elvárta, hogy a fent említett legfontosabb tárgyalási fejezetek lezárja, valamint, hogy egy olyan megállapodást alakítson ki, amely előnyös mind a két fél számára, ez azonban nem sikerült a spanyol kormánynak. A megoldás ennek értelmében Dánia elnökségi ciklusára tolódott át, ami egy egyértelmű kudarcnak tekinthető.⁵³ Ezzel a csatlakozási menetrend veszélybe került, ez az Európai Unió szempontjából igen kedvezőtlen helyzetet teremtett.

José I. Torreblanca: *The Spanish Presidency of 2002 and the European Union's Eastern Enlargement: a Lesson on the Potentials and Limits of EU Presidencies* című tanulmányában hangsúlyozza, hogy a spanyol elnökségi ciklus legfontosabb feladata az lett volna, hogy lezárja, vagy legalábbis helyes irányba terelje a csatlakozási tárgyalásokat, azonban a szerző úgy véli, hogy ez Spanyolország számára nem sikerült, hiszen komoly ellentétek merültek fel a mezőgazdaság, a tagországok nettó befizetési, valamint az agrárpolitikai reformok kérdésével kapcsolatban.⁵⁴

Hangsúlyozni kell, hogy a spanyol elnökségi időszaknak nem csak negatív eredményei voltak. Az ibériai ország sikeresen tisztázta az a kérdéskört, miszerint igenis lehetséges technikailag a bővítés, és az Európai Uniónak nagy szüksége is van a csatlakozni kívánó országokra. Spanyolország azonban egyértelmű üzenetet adott az integráció számára, bár az elmúlt időszakban úgy tűnt, hogy ellenzi a bővítéssel kapcsolatos álláspontot, az elnökségi időszak alatt azonban rácsáfolt ezekre a vádakra.

Spanyolország szempontjából a KKE-országok Európai Unióhoz való csatlakozása egy igen jelentős politikai kihívást jelent.⁵⁵ Ezen országok csatlakozása az Európai Unióhoz a Spanyolországnak folyósított támogatások mértékének csökkenéséhez vezetett. A KKE-országok gazdasági fejlettsége messze elmaradt a nyugat-európai országok gazdasági erejétől,

---

⁵² José I. Torreblanca. 2002 *The Spanish Presidency of 2002 and the European Union's Eastern Enlargement: a Lesson on the Potentials and Limits of EU Presidencies* ealstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_in/zonas_in/dt14-2002 (Letöltés 2021.03.10.)

⁵³ José I. Torreblanca. 2002. i.m

⁵⁴ José I. Torreblanca. 2002. i.m

⁵⁵ José I. Torreblanca. 2002. i.m

ezért az Európai Unió célként tűzte ki a kohéziós politika keretein belül a különböző fejlettségű régiók közötti gazdasági különbségek csökkentését.

Másrésről a csatlakozás sikerességével ezek az országok az FDI befektetések közvetlen célpontjai lettek, ami szintén negatív hatással volt a spanyol gazdaságra. A strukturális, valamint a kohéziós támogatások mennyisége is jelentős mértékben csökkent. Az Eurostat felmérése szerint ebben az időszakban, a csatlakozni kívánó országok vizsgálatának eredményeiből kiderült, hogy az egy főre jutó GDP nem érte el a közösségi átlag 75%-át.⁵⁶ Lényeges szempont továbbá, hogy ezen országok csatlakozásával az EU-ban termelt mezőgazdasági termékek aránya jelentős mértékben nőtt, amelynek eredményeként a mezőgazdaságra szánt kiadások szintén növekedtek.

Az Európai Bizottság adatai alapján, a spanyol gazdaság a következő támogatásokat kapta 2001-ben: Spanyolország részesedése az Európai Unió költségvetéséből 13,6 milliárd euro volt. Összesen 6,1 milliárd euró a KAP-ból érkezett, 7,1 milliárd pedig a Strukturális és Kohéziós alapból, ezzel szemben az ibériai ország mindössze 6,6 milliárd euróval járult hozzá az Európai Unió költségvetéséhez.⁵⁷ Nem volt alaptalan tehát Spanyolország aggálya a KKE-országok csatlakozásával kapcsolatban, hiszen egyértelmű, hogy ezek az országok ténylegesen is jelentős összegű pénzügyi transzferben részesültek az európai uniós támogatási alapokból.

3.3.2 Külpolitikai törekvések a spanyol elnökség alatt

Az Európai Unió az ezredfordulót követően egyre nagyobb figyelmet fordított a harmadik országokkal való kapcsolatfelvételre. Ennek keretein belül hozták létre Euro Mediterrán Partnerséget. A harmadik spanyol Európai Unió elnökség 2002 januárjában vette kezdetét és júniusban ért véget. Ebben az időszakban számos fontos nemzetközi kihívással kellett szembenéznie az európai integrációnak.

Az Euro Mediterrán Partnerséget az Európai Unió azért hozta létre, hogy a Földközi-tenger térségében növelje a befolyását. Fontos volt továbbá az integráció számára Latin-Amerika is. A kereskedelmi, valamint biztonságpolitikai kapcsolat erősítésében az ibériai ország kiemelt szerepet játszott, mert az ország Latin-Amerikával remek kapcsolatokat épített ki, és ezekben az országokban a hivatalos nyelv a spanyol, valamint a kultúra területén is közös

---

⁵⁶ José I. Torreblanca. 2002 The Spanish Presidency of 2002 and the European Union's Eastern Enlargement: a Lesson on the Potentials and Limits of EU Presidencies ealstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_in/zonas_in/dt14-2002 (Letöltés 2021.03.10.)

⁵⁷ José I. Torreblanca. 2002. i.m

múltat ápolnak. Összességében tehát két nagyon fontos feladata volt Spanyolországnak. Növelni az Unió befolyását a Földközi-tenger térségében a barcelonai-folyamat szellemében, mely a Barcelonai konferenciáról kapta ezt az elnevezést, valamint az ország latin-amerikai kapcsolatait kihasználva közelíteni az Unió és az amerikai régió kereskedelmi és biztonságpolitikai érdekeit.⁵⁸ A cél egyértelműen egy szabadkereskedelmi övezet létrehozása volt a mediterrán térség országai (12 ország) és az Európai Unió között. A barcelonai-folyamat 1995-től kezdve ismét a prioritásnak számított az integráción belül.

Spanyolország földrajzi elhelyezkedése egyértelműen előnyt jelentett ezen a területen. Fontos kiemelni, hogy a Közösség érdeklődése a térség iránt már az 1970-es években is megfigyelhető volt. A Földközi-tenger térsége biztonságpolitikai szempontból is fontosnak számított, ezt pedig az EU már nagyon korán felismerte.⁵⁹ Spanyolországnak rendezte meg Valenciában az Euro-Mediterrán konferenciát, amely egyértelmű sikerként lehet elkönyvelni, hiszen ebben az időszakban egy jelentős konfliktus alakult ki az Arab országok és Izrael között. A nemzetközi környezet tehát egyáltalán nem volt ideális ebben az időszakban.⁶⁰

3.4 A 2010-es spanyol elnökség

A negyedik Spanyol Európai elnökségi ciklus 2010-januárjában vette kezdetét, és júniusban ért véget. A soros elnökségben Spanyolországot Belgium és Magyarország követte. A Lisszaboni szerződés, melyet 2007-ben írtak alá, és 2009. december 1-jén lépett hatályba, számos változtatást eredményezett az Európai Unió szerkezeti felépítésében. Létrehozta például az Európai Unió Tanácsának az elnöki posztját, valamint az külügyi és biztonságpolitikai főképviselő pozíciót. Az adott soros elnökséget betöltő országoknak, ebben az esetben már Spanyolországnak is a két új tisztségviselővel kellett közös munkát végeznie.⁶¹ Számos nagyon fontos kérdéskör várt megoldásra ebben az időszakban. Az EU 2020 stratégiájának kidolgozása az egyik legfőbb prioritásnak számított az EU-n belül. Ennek érdekében az ibériai ország és az EU tisztségviselői, valamint a Tanács közös ütemtervet, stratégiát dolgoztak ki a sikeres program elérése érdekében.

---

⁵⁸ Francesc Morata and Ana-Mar Fernández Department of Political Science and Public Law Universitat Autònoma de Barcelona 2003: THE SPANISH PRESIDENCIES OF 1989, 1995 AND 2002: FROM COMMITMENT TO RELUCTANCE TOWARDS EUROPEAN INTEGRATION p18 academia.edu

⁵⁹ Ligetvári-Takács Krisztina 2010: A barcelonai folyamat és az Euro-Mediterrán Partnerség, p30 Biztonságpolitika március 30 http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/ligetvari_takacs_krisztina_-_a_barcelonai_folyamat_es_az_euro_mediterran_partnerseg.pdf (Letöltés 2021.03.15.)

⁶⁰ Eduard Soler I Lecha & Jordi Vaquer I Fanés 2010: The Mediterranean in the EU's Spanish Presidency: A Priority in Turbulent Times p3. Mediterranean politics

⁶¹ Dömény Zsuzsa, Kéglér Ádám 2010: A spanyol EU-elnökség p14-15. https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_A_spanyol_EU-elnokseeg.pdf (Letöltés 2021.03.13.)

A Lisszaboni szerződés hatályba lépését követően Spanyolország volt az első ország, amelynek helyt kellett állnia az új elnökségi rendszerben. Az Európai Unió kiemelt feladatnak tekintette az „innovatív Európa” koncepciót. Az ország ennek megfelelően átvette ezt a gondolatmenetet, és ennek szellemében alakította programját.⁶² A Latin-Amerika kapcsolatok, csakúgy, mint az előző elnökségi időszak alkalmával most is helyet kapott a Spanyolország által elfogadott programban. Az Unió, valamint Hispánia számára is kiemelkedő jelentőséggel bír ez a régió, hiszen az EU a térség második legnagyobb befektetője. Megállapítható, hogy a kapcsolatok erősítése mind a két fél számára kiemelt fontosságú.⁶³

A 2008-as gazdasági válság komoly gondokat okozott az eurózónán belül, Spanyolország mellett pedig Görögországot és Írországot sújtotta a legjobban. Az EU 2020 stratégia keretében az Unió nagyobb szerepet akart vállalni a gazdasági kormányzásban, éppen ezért szükségszerű volt egy olyan stratégia kidolgozása, amely növeli az Unió szerepét a gazdasági folyamatok irányításában, valamint ellenállóbbá teszi az integráció piacát a hasonló gazdasági válságokkal szemben.⁶⁴

Az Európai Unió évről évre egyre nagyobb hangsúlyt fektet a válságkezelő képesség fejlesztésére. Ebben az esetben elsősorban nem az Unió területén belül kialakult krízishelyzetekre gondolok, hanem a világ más pontjain kialakuló válsághelyzetekre. A 2010-es spanyol EU Tanács elnökségének ideje alatt például a Haitit és Chile-t megrázó földrengéssorozat, valamint az Izlandon kitört vulkán komolyabb kihívást jelentett az integrációnak.⁶⁵

Megjegyzendő, hogy a 2002-ben felmerülő konfliktusok a Földközi-tenger térsége és az európai integráció között 2010-ben is napirendre kerültek a spanyol elnökségi ciklus ideje alatt. 2002-ben a Közel-Keleten kialakult feszültség lényegében akadályozta a kapcsolatrendszer elmélyítését az integráció és a térség országai között, Franciaország azonban 2008-ban számos sikert ért ezen a területen, így Spanyolországra nagyobb felelősség hárult a 2010-es elnökségi ciklus során.⁶⁶

---

⁶² Ignacio Molina 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times. https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-2010-spanish-presidency-trying-to-innovate-europe-in-troubled-times-2010lop/Sieps_2010_1op.pdf? (Letöltés 2021. 04. 08.)

⁶³ Dömény Zsuzsa, Kéglér Ádám 2010: A spanyol EU-elnökség p6 https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_A_spanyol_EU-elnokseeg.pdf (Letöltés 2021.03.13.)

⁶⁴ Dömény-Kéglér 2010. i.m. p7

⁶⁵ Ignacio Molina 2010: i.m p5

⁶⁶ EDUARD SOLER I LECHA & JORDI VAQUER I FANE'S Barcelona Centre for International Affairs (CIDOB), Spain 2010: The Mediterranean in the EU's Spanish Presidency: A Priority in Turbulent Times p2

3.4.1 Az Európa 2020 stratégia

Az Európa 2020 stratégia célja az Európai Unió versenyképességének növelése a világgazdaságban, valamint a fenntartható fejlődés elérése. A 2010-es spanyol EU-s elnökség alkalmával az ibériai ország programjában ennek a stratégiának a kidolgozása, valamint népszerűsítése kiemelt feladatként szerepelt. A korábbi spanyol miniszterelnök, José Luis Rodríguez Zapatero számtalanszor úgy fogalmazott, hogy a cél elérése érdekében az Unió összes tagállamának együttműködésére szükség van.⁶⁷ Az Európa 2020 stratégia tehát a spanyol elnökségi program gazdasági aspektusaiban kap jelentős szerepet.

A fenntartható fejlődés jegyében fontos része a stratégiának a munkanélküliségi ráta alacsony szinten tartása, ezt munkahelyteremtő intézkedések bevezetésével lehet elérni, ezeket az intézkedéseket azonban összhangba kell hozni az európai környezetvédelmi politikával. Spanyolországgal szemben azonban kétségek merültek fel, hiszen a gazdasági válság komoly problémákat okozott az országban, és rámutatott a tagállam gazdaságszerkezeti problémáira. Fontos volt tehát, hogy az ország eloszlassa ezeket a kételyeket, és biztosítsa a közvéleményt arról, hogy képes megfelelően koordinálni az Európa 2020 stratégia kidolgozásának menetrendjét.⁶⁸

Spanyolországnak számos nagyon fontos, a világgazdaságot és a társadalmat érintő problémával kellett szembe néznie. A globalizáció, valamint az éghajlatváltozás folyamatosan hatással van a mai napig is a világgazdasági folyamatokra. A Lisszaboni Akciótervet alapul véve az Európa 2020 programmal Spanyolország egy olyan gazdasági és szociális koncepciót kívánt létrehozni, amely biztosítja a fenntartható fejlődést, ezen felül pedig figyelembe veszi a globalizáció és az éghajlatváltozás által okozott problémákat. A globális felmelegedés, valamint az afrikai-félsziget elsivatagosodása hozzájárul a migráció felgyorsulásához, amelynek földrajzi elhelyezkedése miatt érzékenyen érinti Spanyolországot. Mindemelett az ibériai ország egy olyan szerkezet létrehozására törekedett, amely könnyen átlátható és felülvizsgálható volt.⁶⁹ Ignacio Molina: *The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times* című tanulmányában hangsúlyozza, hogy német és brit politikusok szerint a Spanyolország által meghirdetett program túlságosan is nagy befolyást gyakorolt a

---

⁶⁷ EDUARD SOLER I LECHA & JORDI VAQUER 2010 i.m.p47

⁶⁸ Ignacio Molina 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times. p40 https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-2010-spanish-presidency-trying-to-innovate-europe-in-troubled-times-20101op/Sieps_2010_1op.pdf? (Letöltés 2021. 04. 08.)

⁶⁹ Ignacio Molina 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times. p40 https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-2010-spanish-presidency-trying-to-innovate-europe-in-troubled-times-20101op/Sieps_2010_1op.pdf? (Letöltés 2021. 04. 08.)

tagországok gazdaságának irányítására, ami könnyen egy újabb a görög válsághoz hasonló krízist eredményezhetett volna.⁷⁰

Zapatero spanyol miniszterelnök gazdasági kormányzással kapcsolatos álláspontját az Európai Parlamenten belül elsősorban a liberális, illetve szocialista irányultságú pártok támogatták. Összességében tehát az Európa 2020 stratégia célja a fenntartható fejlődés biztosítása volt. Ennek elérése érdekében reform intézkedések segítségével támogatni kell az innovációt, csökkenteni kell a szegénységbe élők számát, munkahelyteremtő intézkedéseket kell hozni, valamint fejleszteni kell a közlekedési hálózatokat, továbbá GDP arányosan többet kell fordítani kutatás fejlesztésre

3.4.2 Szomszédságpolitika a spanyol elnökség alatt

Az Európai Unió és az Amerikai Egyesült államok közötti kapcsolat erősítésére készült az ibériai ország a negyedik spanyol elnöki ciklus alkalmával 2010 tavaszán. Az USA akkori, elnöke Barack Obama volt, aki meghívást kapott a Madridi EU-USA csúcstalálkozóra márciusban. Spanyolország az elnöki ciklusra való felkészülés után nagy hangsúlyt fektetett a transzatlanti együttműködés előmozdítására.⁷¹ Az Európai Unió és Spanyolország számára ez a csúcstalálkozó kiemelt fontosságú volt, éppen ezért hatalmas volt a felháborodás, amikor a Fehér Ház februárban kijelentette, Barack Obama amerikai elnök nem tud részt venni a találkozón. Az Európai Unió és Spanyolország hangsúlyozták, hogy ez a lépés nagyon rossz hatással van a két fél közötti diplomácia kapcsolatokra. A Fehér Ház sajtóközleményben arra hivatkozott, hogy az Amerikai Egyesült Államok elnökének belpolitikai nehézségek miatt nem tud részt venni a csúcsértekezleten.⁷²

Az Európai Unió és Latin-Amerika kapcsolatrendszerének erősítése a 2002-es spanyol elnökségi ciklust követően a 2010-es programban is meghatározó szerepet kapott. Az Unió számára a régióval kialakított jó kereskedelmi és biztonságpolitikai kapcsolat elengedhetetlen feltétele a fenntartható fejlődés megvalósításának. Spanyolország a karibi-térség országaival is törekedett az integráció a szorosabb kapcsolat kialakítására. Ezek az országok tagjai az ACP, vagy más mozaikszóval kifejezve AKCS (afrikai, karibi és csendes-óceáni) közösségnek. Az Európai Unió a Cotonui Megállapodás keretében partnerségi megállapodást kötött az AKCS

---

⁷⁰ Ignacio Molina 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times. p40 https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-2010-spanish-presidency-trying-to-innovate-europe-in-troubled-times-20101op/Sieps_2010_1op.pdf? (Letöltés 2021. 04. 08.)

⁷¹ Ignacio Molina 2010: i.m p41

⁷² The Guardian Snub for EU as Barack Obama ducks out of summit 2010: <https://www.theguardian.com/world/2010/feb/03/snub-eu-barack-obama-summit>(Letöltés 2021.03.15)

országokkal 2000-ben, amelynek legfontosabb területei a gazdasági, szociális és politikai együttműködés. Az EU számára fontos a gazdasági, valamint politikai stabilitás, a megállapodás pedig ezt kívánja megőrizni az érintett régiókban.⁷³

Spanyolország jelentős szerepet játszott az Európai Unió és Marokkó közötti kapcsolat megerősítésében. A két fél 2000-ben Társulási Megállapodást kötött egymással, azonban az Unió és Spanyolország érdeke is a kapcsolat szorosabbra fűzése. A cél elérése érdekében 2010 márciusában, a spanyol elnökségi ciklus alatt rendezték meg az EU-Marokkó csúcstalálkozót Granadában. A spanyol miniszterelnök José Luis Rodríguez Zapatero jelentős szerepet játszott a találkozó megvalósításában, ez egyértelmű sikere volt az elnökségi időszaknak. Az ibériai ország számára a Földközi-tenger térségének stabilitása kulcsfontosságú, éppen ezért nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy az Európai Unió szoros gazdasági, kereskedelmi, politikai, valamint szociális kapcsolatokat ápoljon a régió vezető országával, Marokkóval.⁷⁴

Törökország Európai Unió csatlakozásának az ügye is helyet kapott a spanyol programban. Ez a terület igen kényesnek számít mind a két fél számára, hiszen Törökországgal a csatlakozási tárgyalások már nagyon régóta tartanak, azonban sokan úgy gondolják, hogy belátható időn belül az ország nem lesz az EU tagja. 2010 februárjában azonban sor került egy találkozóra az ibériai ország és Törökország között. Mind a két fél abban bízott, hogy a tárgyalások majd egyfajta lendületet adnak a csatlakozási folyamatnak.⁷⁵

3.4.3 Az emberi szabadságjogok

Spanyolország 2010-es Európai Unió elnökségi programjának az egyik legfontosabb részét képezte az alapvető emberi jogok és az egyenlőség kérdése. Az Unió évről évre egyre nagyobb hangsúlyt fektet az emberi jogokra, valamint a világpolitikában is egyre jelentősebbek az erre a kérdéskörre irányuló mozgalmak. Ignacio Molina: *The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times* című tanulmányában hangsúlyozza, hogy a Lisszaboni szerződés integrálása mellett a spanyol elnökség másik legfontosabb feladata ehhez a témakörhöz kapcsolódott. A 20.század végéhez közeledve számos spanyol kezdeményezés

---

⁷³ Az Európai Unió Tanácsa 2020: A Cotonui Megállapodás

<https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/cotonou-agreement/> (Letöltés 2021.03.15.)

⁷⁴ Council of The European Union 2010: Joint statement European Union-Morocco Summit Granada, 7 March 2010 https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/er/113247.pdf (Letöltés 2021.03.15.)

⁷⁵ Ignacio Molina 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times. p58 https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-2010-spanish-presidency-trying-to-innovate-europe-in-troubled-times-20101op/Sieps_2010_1op.pdf? (Letöltés 2021. 04. 08.)

indult az alapvető emberi jogok tekintetében, azonban ami új elemnek számított, az a nemek közötti egyenlőtlenségek eltörlésével kapcsolatban indult spanyol kezdeményezés.⁷⁶

Az egyik legjelentősebb eredmény, amely 2010 tavaszán indult el lehetővé teszi az Európai Unió polgárai számára, hogy részt vegyenek az Európai Unió jogalkotási mechanizmusában, vagyis egy adott EU-s polgár javaslatot tehet egy szükségszerű törvény bevezetésére. Ehhez összesen egy millió EU-s állampolgár aláírására van szükség az EU tagállamainak legalább a harmadából, ami jelenleg 9 ország. (27 jelenlegi tag a BREXIT miatt).⁷⁷

Az Európa Tanács 1950-ben létrehozta az Emberi Jogok Európai Egyezményét, melyet mind a 47 tagország elfogadott (ebből 27 EU-s ország). Számos kezdeményezés indult már arról, hogy az Európai Unió, mint integrációs szervezet szintén csatlakozzon az EJEE-hez. Az ezredfordulót követően azonban a Közösség alapszerződése nem rendelkezett a megfelelő jogi háttérrel ahhoz, hogy az integráció csatlakozzon az egyezményhez.

A Lisszaboni szerződéssel azonban lehetőség adódott a csatlakozásra. Ennek az előkészítése éppen a spanyol elnökségi ciklussal indult meg, amelyben az ibériai ország jelentős szerepet játszott. Ebben az időszakban számos tárgyalás legfőbb témája volt az EJEE-hez való EU-s csatlakozás volt, azonban az Európa Tanáccsal folytatott megbeszélések érdemi eredményt nem hoztak.⁷⁸ A csatlakozási tárgyalások ebben az időszakban megszakadtak, 2019-ben azonban újra tárgyalások kezdődtek az EU és az Európa Tanács között.⁷⁹

Spanyolország elnökségi programjának szintén fontos elemét képezte a nemek közötti egyenlőség megerősítése. Spanyolország élenjárónak számít ezen a területen az EU-s átlagot figyelembe véve, hiszen már a 20. században (1983) rendelkezett a megfelelő jogszabályi háttérrel. A spanyol Európai Unió politikában is rendre napirenden van a nemek közötti egyenlőség népszerűsítése, valamint annak elfogadtatása.

A 2008-as gazdasági válságot követően az ibériai ország egyre nagyobb figyelmet fordított erre a területre, ezt pedig a 2010-es spanyol elnökségi program is alátámasztja.⁸⁰ José

---

⁷⁶ Ignacio Molina 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times. p58 https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-2010-spanish-presidency-trying-to-innovate-europe-in-troubled-times-2010lop/Sieps_2010_1op.pdf? (Letöltés 2021. 04. 08.)

⁷⁷ European Commission 2010: EU CITIZENSHIP REPORT 2010 Dismantling the obstacles to EU citizens' rights Brussels, 27.10.2010 COM(2010) 603 final

⁷⁸ Európai Parlament 2021: AZ ALAPVETŐ JOGOK VÉDELME AZ EU-BAN p2 https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/hu/FTU_4.1.2.pdf(Letöltés 2021.03.17.)

⁷⁹ Európai Parlament 2021: AZ ALAPVETŐ JOGOK VÉDELME AZ EU-BAN p2 https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/hu/FTU_4.1.2.pdf(Letöltés 2021.03.17.)

⁸⁰ European Parliament 2016: Gender equality policies in Spain- PE 583.112- p9

Luis Rodríguez Zapatero spanyol miniszterelnök programjában hangsúlyozta, hogy a tagállamoknak közösen kell fellépniük a nők ellen elkövetett erőszakos cselekmények elkövetésével szemben annak érdekében, hogy azok száma jelentős mértékben csökkenjen. Fontos szempontot jelent az Európa 2020 stratégia, amely nem csak gazdasági téren kívánta megreformálni az Európai Uniót, hanem szociális téren is, ennek pedig az egyik legfontosabb elemét a nemek közötti egyenlőség képezi. Spanyolország ezen a téren vezető szerepet kapott és jelentős eredményeket ért el az elnöki ciklus alatt.⁸¹

3.4.4 A 2010-es elnökség összegzése

A Lisszaboni szerződés módosította az Európai Unió szerkezeti felépítését, többek között megszüntette a pilléres rendszert, továbbá létrehozta a csoportos elnökséget. Az ibériai ország volt az első, amelynek helyt kellett állnia az új elnöki rendszerben, legfontosabb feladata pedig a szerződésben meghatározott elvek integrálása volt az Európai Unióba. Az Európa 2020 stratégia az Unió fejlődési menetrendjeként szolgált a 2010-2020 közötti időszakban. Ez a program fontos gazdasági, politikai, szociális, valamint biztonságpolitikai intézkedéseket tartalmazott, amelyek célja a fenntartható fejlődés előmozdítása volt a környezetvédelem terén.⁸² A 2008-as gazdasági válságot követően az európai pénzügyi helyzetet erősen befolyásolta a görög válság, valamint a kérdés körül kialakult konfliktus az Európai unión belül. Éppen ezért Spanyolországnak korántsem volt egyszerű dolga, ezen felül pedig a közvélemény negatív megítélésével is számolnia kellett.

Az Unió szomszédságpolitikája szintén fontos részét képezte a spanyol programnak, ennek keretein belül sor került az EU-Marokkó csúcstalálkozóra, valamint a Latin-Amerikával és a Karibi-térsgel való kapcsolattartás is folyamatos, hiszen évente csúcstalálkozót tartanak a régió és az EU között. Negatívum azonban a meghiúsult madridi EU-USA csúcs, hiszen Barack Obama amerikai elnök belpolitikai problémákra hivatkozva nem tudott elutazni. Ez Spanyolország, valamint az EU számára is csalódást jelentett.

Spanyolországot az elnökségi ciklusban Belgium, valamint Magyarország követték. Az ibériai ország sikeresen átvette az „innovatív Európa” koncepciót, és igyekezett a programjában előre eltervezett feladatokat megvalósítani, azonban ezt számos nemzetközi krízishelyzet is akadályozta, mint például a görög válság. Az elvárások magasak voltak az országgal szemben

---

⁸¹ Ignacio Molina 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times. p58-60 https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-2010-spanish-presidency-trying-to-innovate-europe-in-troubled-times-20101op/Sieps_2010_1op.pdf? (Letöltés 2021. 04. 08.)

⁸² Ignacio Molina 2010:i.m. p59

az elnökséget megelőzően. Megjegyzendő, hogy amennyiben az összes spanyol elnökségi ciklust figyelembe vesszük, akkor a negyedik, vagyis a 2010-es mondható összességében a legkevésbé sikeresnek, azonban fontos kiemelni, hogy Hispánia volt az első Európai Unió ország, amelynek helyt kellett állnia az újfajta elnökségi rendszerben.⁸³

3.4.5 A 2002, illetve 2010-es elnökség összehasonlítása

Az Európai Unió 2002 és 2010 között nagy változáson ment keresztül. Az ezredfordulót követően az Amszterdami Szerződés volt hatályos. Hét évvel később azonban hatályba lépett a Lisszaboni Szerződés, mely megszüntette az Európai Unió pilléres szerkezetét, továbbá két nagyon fontos tisztséget is létrehozott, mely igen nagy hatással volt Spanyolország negyedik EU Tanács elnökségére. Lényeges szempontnak tartom bemutatni a két elnökségi időszak közötti hasonlóságokat.

Az Európai Unió szomszédságpolitikai törekvései már a 21. század elején is hangsúlyosan szerepeltek az európai politikai életben. 2002 után 2010-ben is fontos volt az integráció számára a Földközi-tenger térségével kialakított jó gazdasági és biztonságpolitikai kapcsolat, így ennek erősítése a harmadik, illetve negyedik spanyol elnökségi programban is fontos szerepet játszott.

Hangsúlyozni kell ezenkívül az Unió és Latin-Amerika kapcsolatait, hiszen Spanyolország kulturális gyökerei miatt mindig is jó kapcsolatot ápolt a régió országaival, ezenkívül az EU számára is kiemelkedő jelentőséggel bír a jelzett térség. Egyértelműen újdonságnak számított Spanyolország részéről az emberi alapvető jogok területén megfogalmazott álláspontja, hiszen 2002-ben ez a kérdéskör nem szerepelt a spanyol programban. Fontos kiemelni, hogy Spanyolország az elsők között állt ki a nemek közötti egyenlőség, valamint az alapvető emberi jogok védelme mellett.

Fontos szempontot jelent a 2008-as gazdasági válság után kialakult gazdasági környezet az Európai Unió, illetve az eurózónán belül, ideértve természetesen a görög válságot is. Spanyolországgal szemben ugyanis sokkal nagyobb fenntartások voltak, mint 2002-ben, az ibériai országnak tehát ezzel is meg kellett küzdenie az elnökségi ciklus során. Ezzel párhuzamosan pedig az első ország volt, amely a Lisszaboni szerződés által létrehozott újfajta elnökségi rendszerben kellett, hogy helyt álljon. Hangsúlyozni kell ezenfelül, hogy az ibériai

---

⁸³ Ignacio Molina 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times. p69-71 https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-2010-spanish-presidency-trying-to-innovate-europe-in-troubled-times-20101op/Sieps_2010_1op.pdf? (Letöltés 2021. 04. 08.)

ország legfontosabb feladata az volt, hogy sikeresen integrálja, népszerűsítse az új alapszerződést, továbbá pedig, hogy előkészítse az Európa 2020 stratégiáját.⁸⁴

4. Az Európai Unió kohéziós politikája Spanyolország tekintetében a 2007-2013, 2014-2020, valamint a 2021-2027-es költségvetési időszak alatt

A dolgozat következő részében bemutatom az Európai Unió kohéziós politikáját, valamint annak alakulását a 2007-2027 közötti gazdasági ciklusokban. Vizsgálódásom középpontjában az Európai Unió támogatások állnak, illetve, hogy Spanyolország az említett költségvetési időszakokban mennyi támogatáshoz jutott hozzá, és melyek voltak a legfőbb felhasználási területek. Lényeges szempontnak tartom továbbá ezzel párhuzamosan a spanyol tárgyalási stratégia legfőbb pontjainak a megemlítését, illetve, hogy a KKE-országok csatlakozása alkalmával az ibériai országban mennyivel csökkent a kohéziós támogatások mértéke, valamint módszertanilag összehasonlítom ennek alakulását a 2007-2013, 2014-2020, illetve 2021-2027-es költségvetési időszakokban.

4.1 A kohéziós politikáról általánosságban

Az Egységes Európai Okmányt 1986-ban írták alá, melynek hatályba lépésével az európai integráció célként tűzte ki, hogy csökkenteni a régiók közötti gazdasági és társadalmi különbségeket, ezzel párhuzamosan pedig a támogatások segítségével fel kívánja zárkóztatni az elmaradott téréseket. Az Európai Unióban jelenleg a Lisszaboni szerződés van hatályban, mely az Európa 2020 stratégiának megfelelően már nem csak arra törekszik, hogy a régiók közötti fejlettségbeli különbségeket csökkentse, hanem ezzel szemben nagy hangsúlyt fektet a fenntartható fejlődésre is.⁸⁵

Az Európai Unió számára fontos a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése az integráción belül. A kohéziós politika sikeres megvalósítása érdekében a tagállamok régiói három nagyon fontos pénzügyi alapból juthatnak támogatásokhoz. Az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), Az Európai Szociális Alapból (ESZA), összefoglaló néven a Kohéziós Alapból.⁸⁶ Az EU növekedési céljainak eléréséhez elengedhetetlen a kohéziós

---

⁸⁴ Ignacio Molina 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times. p58-60 https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-2010-spanish-presidency-trying-to-innovate-europe-in-troubled-times-20101op/Sieps_2010_1op.pdf? (Letöltés 2021. 04. 08.)

⁸⁵ Az Európai Unió hivatalos oldala 2021: European Commission [Tíz kérdés a kohéziós politikáról – Az EU regionális politikája - Regionális politika - Európai Bizottság \(europa.eu\)](#) (Letöltés 2021. 03. 22.)

⁸⁶ Az Európai Unió hivatalos oldala 2021 i.m.

politika megfelelő működése, mely a kevésbé fejlett régióknak és területeknek nyújt gazdasági támogatást, valamint az integráció egyik legfontosabb politikájának számít. Lényeges szempontnak tartom kiemelni, hogy a fejlett régiók számára is fontosak ezek a támogatások, hiszen a fenntartható fejlődésnek, valamint az integráció növekedésének egyik kulcsa a fejletlen és fejlett régiók közötti különbségek csökkentése.⁸⁷

4.2 A 2007-2013 költségvetési időszak spanyol szempontból

Spanyolország volt az egyik legnagyobb kedvezményezett országa a 2000-2006-os Uniós költségvetésnek. Spanyolország már a csatlakozási tárgyalások megkezdése előtt is támogatta a KKE országok csatlakozásának folyamatát az Európai Unióhoz. Fontos azonban kiemelni, hogy ezen országok gazdaságilag fejletlen régiókkal rendelkeztek, így az integráció érdeke egyértelműen az volt, hogy a támogatások segítségével ezeknek a területeknek a gazdasági fejlettsége megközelítse az uniós átlagot. Spanyolország számára fontos volt, hogy a támogatások mértéke ne csökkenjen, és legalább annyi maradjon, mint a 2000-2006-os időszakban, ekkor ugyanis az ibériai ország 43,087 milliárd eurót kapott a Strukturális Alapból, 1,958 milliárd eurót a Közösségi Kezdeményezésekből, 495 millió eurót kapott vidékfejlesztésre, 200 millió eurót a halászati eszközökre, 11,16 milliárd euróhoz pedig a Kohéziós alapból jutott hozzá.⁸⁸

José María Aznar spanyol miniszterelnök felhívta az Európai Tanács figyelmét arra, hogy a KKE országok csatlakozásával az integráció egy főre jutó GDP-je 15%-kal csökkenni fog, mely azt eredményezi, hogy összesen három spanyol autonóm térség maradhat az 1. számú elmaradott régiók csoportjában. Szilágyi István: *Portugália és Spanyolország: kohéziós országok az Európai Unióban* című tanulmányában hangsúlyozza, hogy az ibériai ország ennek hatására nagy mértékben esne el támogatásoktól, mely a spanyol kormány számára elfogadhatatlan.⁸⁹ Spanyolország politikai törekvéseinek középpontjában a 2007-13-as tervezési időszakkal kapcsolatban az állt, hogy az ország megőrizze a nettó kedvezményezett szerepkört.

---

⁸⁷ Nyikos Györgyi: Kohéziós politika 2014-2020 az EU belső fejlesztéspolitikája a jelen programozási időszakban p14 http://real.mtak.hu/78868/1/nke_1724_6_2017_kohezios_politika_2014_2020.original.pdf (Letöltés 2021. 03. 22.)

⁸⁸ Szilágyi István 2005 Portugália és Spanyolország: kohéziós országok az Európai Unióban p14 http://www.publikon.hu/application/essay/97_1.pdf (Letöltés 2021. 03. 22.)

⁸⁹ Szilágyi István 2005 Portugália és Spanyolország: kohéziós országok az Európai Unióban p14 http://www.publikon.hu/application/essay/97_1.pdf (Letöltés 2021. 03. 22.)

4.2.1 A spanyol tárgyalási stratégia

A 2007-2013-as költségvetési időszakban az Európai Tanács reformokkal kívánta megújítani, valamint hatékonyabbá tenni Európai Unió támogatások felhasználásának módját. Ennek célja az volt, hogy a tagállamok eredményesebben fel tudják használni a kohéziós alapról folyósított pénzügyi támogatásokat. Spanyolország számára a cél egyértelmű volt, az ibériai ország továbbra is nettó kedvezményezett kívánt maradni, fontos szempontot képezett továbbra is, hogy az elmaradott régiók nagy mennyiségű támogatáshoz tudjanak hozzájutni. Ezt alátámasztja a spanyol pénzügyminiszter Pedro Solbes parlamenti felszólalása 2004-ben, aki hangsúlyozta, hogy a kohéziós politika az Európai Unió egyik legfontosabb politikája, nem csak gazdasági, de politikai értelemben is. Spanyolorzágnak, mint „kohéziós ország” éppen ezért kiemelkedően fontos, hogy a 2007-2013-as tervezési időszakban megfelelő mennyiségű támogatáshoz jusson hozzá.⁹⁰

Spanyolország stratégiájának a középpontjában egy átmeneti időszak megvalósításának a célja állt, mely lehetővé tette, hogy az országban található régiók továbbra is hozzájussanak a kohéziós alap támogatásaihoz. Ezen felül lényeges szempontot jelentett, hogy azok a területek melyeknél az egy főre jutó GDP elérte a 75%-os közösségi átlagot, továbbra is hasonlóan részesüljenek támogatásokból, mint a kevésbé fejlett régiók. A spanyol kormány számára fontos volt, hogy a Kanári-szigetek térsége a 2007-13-as tervezési időszakban nagyobb mennyiségű támogatáshoz jusson hozzá, mint a korábbi költségvetési időszakban. Lényeges szempontot jelentett, hogy azok a városok és területek melyek földrajzilag hátrányos helyzetben vannak, szintén előnyt élvezzenek a támogatások megítélése során.⁹¹

Összességében Spanyolország elérte a kitűzött célokat, így az ország számára az elfogadott 2007-2013-as költségvetés megítélése egyértelműen pozitív volt. Az ibériai ország továbbra is nettó kedvezményezett országnak számított, valamint hozzáfért a kohéziós alap támogatásaihoz.⁹²

4.2.2 A 2007-2013-as EU-s költségvetési időszak gazdasági aspektusai

Spanyolország 1995 és 2006 között Európában és az unión belül páratlan gazdasági növekedést ért el. Az Európai Unió által közzétett adatok szerint ebben az időszakban az egy

---

⁹⁰ Douglas Yuill, Carlos Méndez and Fiona Wishlade 2006: EU Cohesion policy 2007-13 & the implications for Spain: Who gets what, when and how? p12-14 <file:///C:/Users/krisz/OneDrive/BGE-Kriszti%C3%A1n/Szakdolgozat/Forr%C3%A1sok/Koh%C3%A9zi%C3%B3s%20politika/strathprints007800.pdf> (Letöltés 2021. 03. 28.)

⁹¹ Douglas Yuill, Carlos Méndez and Fiona Wishlade 2006 i.m.p12-14

⁹² Douglas Yuill, Carlos Méndez and Fiona Wishlade 2006 i.m.p27-28

főre jutó GDP az ibériai országban nemcsak, hogy meghaladta az európai átlagot, hanem 92%-ról 106.8%-ra növekedett. A 2007-2013 tervezési időszakban az integráció 347 milliárd eurót különített el a kohéziós politikára. Hispánia összesen 35 milliárd euró támogatást kapott, amelyből 26.2 milliárdot a konvergencia célkitűzések megvalósítására használt fel. Megjegyzendő, hogy az ibériai ország 3,5 milliárd eurót kapott a Kohéziós alapból. További 8.5 milliárd eurót kapott az ország a Regionális Versenyképesség és a Foglalkoztatás növelésére, valamint 559 milliót az Európai Területi Együttműködés megvalósítására.⁹³

Az Európai Unióban a környezetvédelem, valamint a fenntartható fejlődés megvalósítása már ebben az időszakban is prioritásnak számított. Az előbb említett tényező fontosságát az is alátámasztja, hogy az ibériai országban a támogatások 35%-át, 12 milliárd eurót fordítottak környezetvédelmi projektekre. Ebbe a kategóriába beletartozik az innováció, a közlekedés modernizálása, valamint K+F beruházások.⁹⁴

A közlekedési hálózat fejlesztésére 7.5 milliárd eurót használt fel Spanyolország a 2007-2013 közötti tervezési időszakban. A munkaerőpiac, valamint a munkanélküliségi ráta alakulása az ibériai országban mindig is kritikus pontja volt a spanyol gazdaságnak. A foglalkoztatás növelése érdekében Spanyolország az Európai Szociális Alapból (ESZA) 3.6 milliárd eurót kapott, amelyet munkahelyteremtésre, modernizációra, valamint a munkaerőpiac rugalmasabbá tételére használt fel. Hangsúlyoznunk kell, hogy a társadalmi kohézió legalább annyira fontos az integráció számára, mint a gazdasági kohézió, éppen ezért az ESZA 218 millió eurót biztosított a Spanyolországba érkező bevándorlók sikeres integrációjának megvalósítására, valamint az ebből az alapból kapott támogatások 6.65%-át a szegénység, illetve a társadalmi kirekesztettség felszámolására használta fel az ibériai ország.⁹⁵

A kohéziós politika, valamint a strukturális alap egyik legnagyobb kedvezményezettje 2000-2006 között egyértelműen az ibériai ország volt. A környezetvédelmi célokkal összhangban a spanyol kormány nagy hangsúlyt fektetett az ország vasúthálózatának modernizációjára, ennek eredményeképpen, a fent említett időszakban 850km-es nagy sebességű vasúthálózat épült Spanyolországban, valamint 1200km-en épültek új gyorsforgalmi utak, illetve autópályák. Az ország területén ezenfelül összesen 2000km hosszúságban újítottak fel csőrendszereket, valamint 600km-en új hálózatot építettek ki. Megjegyzendő, hogy 2000-

---

⁹³ Az Európai Unió hivatalos oldala 2009: European Cohesion Policy in Spain p1-4
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/es_en.pdf (Letöltés 2021. 03. 28.)

⁹⁴ Az Európai Unió hivatalos oldala 2009 i.m. p1-4

⁹⁵ Az Európai Unió hivatalos oldala 2009: European Cohesion Policy in Spain p1-4
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/es_en.pdf (Letöltés 2021. 03. 28.)

2006 között több mint 377 ezer ember részesült támogatásban, valamint 4 milliárd euró támogatást érkezett kutatás-fejlesztés és innovációs beruházásokra⁹⁶

A 2007-2013-as költségvetési időszakban nyújtott támogatások megoszlása Spanyolországban				
Célkitűzés	Alap	EU	National Public	Összesen
Konvergencia	KA	4	1	5
	ERFA	17	7	24
	ESZA	5	1	6
Teljes konvergencia		26		
Regionális Versenyképesség és Foglalkoztatottság	ERFA	6	4	10
	ESZA	3	2	5
Teljes Regionális Versenyképesség és Foglalkoztatottság		9		
Európai Területi Együttműködés*	ERFA	1	-	1
total		36	15	51

Táblázat: Saját szerkesztés az Európai Bizottság által közölt adatok alapján. Forrás: European Cohesion policy in Spain p2 https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/es_en.pdf (Letöltés 2021. 04. 03.)

4.3 A 2014-2020-as EU-s költségvetési időszak gazdasági aspektusai

Az Európai Unió a 2014-2020 közötti költségvetési időszakban egyértelműen meghatározta a főbb prioritásokat. Az Európa 2020 program jelentette azt a gazdasági és társadalmi célt, melyet az integráció ebben a gazdasági ciklusban kívánt megvalósítani. Az EU teljes költségvetése ebben az időszakban 1082 milliárd euró volt, ennek 32,5%-át a kohéziós politikára különítették el, amely 351,8 milliárd euró tett ki. Ez egy jelentős összeg volt, ami nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a régiók közötti különbségek a 2007-2013 közötti időszagnál is nagyobb mértékben csökkentek. Ezen régiókban az egy főre jutó GDP ebben az időszakban az EU átlagnak a 60,5%-a, míg 2010-ben ez az érték már 62,7% volt. Megjegyzendő, hogy ezeknek az eredményeknek a háttérében az is szerepet játszott, hogy a 2007-13-as időszakban

⁹⁶ Az Európai Unió hivatalos oldala 2009: European Cohesion Policy in Spain p1-4 https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/es_en.pdf (Letöltés 2021. 03. 28.)

alkalmazott szerkezeti és jogi háttérnél a 2014-20-as ciklus sokkal átláthatóbb és letisztultabbnak bizonyult, mely ezáltal a tagállamok számára követhetőbb volt.⁹⁷

Spanyolország már az 1986-os csatlakozás óta az egyik legnagyobb kedvezményezettje az Európai Unió költségvetésnek, valamint a kohéziós támogatásoknak. Az ibériai országban az Autonóm Közösségek, valamint régiók közötti különbségek az EU kohéziós politikájának köszönhetően csökkentek. A 2014-2020-as költségvetési időszak tárgyalásai során a spanyol kormánynak számolnia kellett azzal a lehetséges opcióval, hogy a legnagyobb kedvezményezett pozíciót elveszíti, és nettó befizetővé válik. Ez elsősorban az autonóm közösségekre jelentett jelentős veszélyt, hiszen ezen régiók gyors fejlődésének a háttérében a kohéziós politikából folyósított Európai Unió támogatások álltak.⁹⁸

Lényeges szempontnak tartom kiemelni, hogy a kohéziós politika egyik kulcseleme a tagállamok által megvalósított társfinanszírozás, amely tovább növeli az adott beruházásra szánt keretet. Spanyolországban 2010 óta a beruházási kedv nagy mértékben nőtt. A 2010-2013 közötti időszakban az állami beruházások aránya 9%-ról 27%-ra nőtt.⁹⁹

Hispania a 2014 és 2020 közötti gazdasági periódusban összesen 39.9 milliárd euróhoz jutott hozzá az Európai Beruházási és Strukturális alapból, amelyet a spanyol kormány további 16,6 milliárd euróval egészített ki, így Spanyolország költségvetése ebben a gazdasági

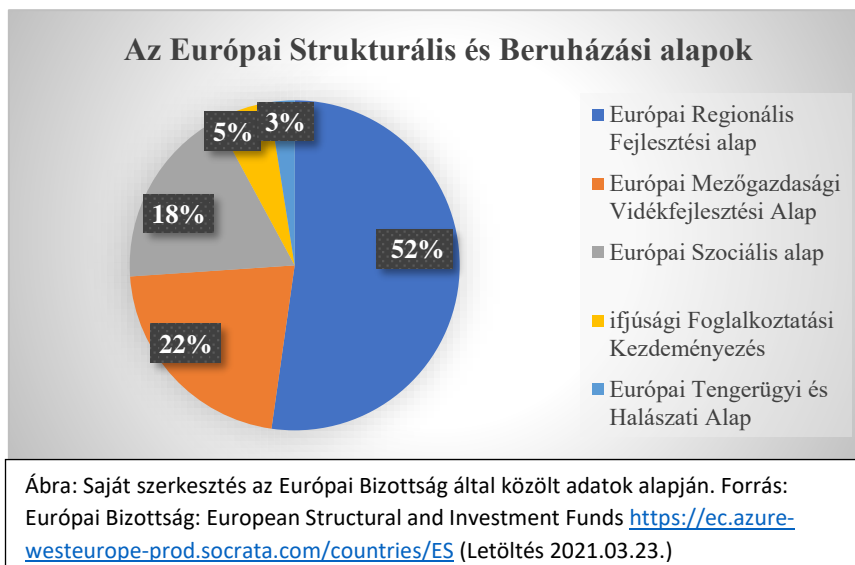
---

⁹⁷ Európai Bizottság 2014 június: Bevezetés az EU kohéziós politikájába a 2014–2020 időszakra vonatkozóan p3 file:///C:/Users/krisz/OneDrive/BGE-Kriszti%20A1n/Szakdolgozat/Forr%C3%A1sok/Koh%C3%A9zi%C3%B3s%20politika/basic_2014_hu.pdf (Letöltés 2021. 03. 23.)

⁹⁸ Mario Kölling 2015: Subnational Governments in the Negotiation of the Multiannual Financial Framework 2014–2020: The Case of Spain p3 [andfonline.com/doi/pdf/10.1080/13597566.2014.979804?casa_token=VcznNVmZ--EAAAAA:S_faVwUpQvYHaoA7nnneMeFpNaH8a0wnxPN2LtULVHSLobTbxpCehvQgTD_U5aXbkMekde7Itt5cNQ](https://doi.org/10.1080/13597566.2014.979804?casa_token=VcznNVmZ--EAAAAA:S_faVwUpQvYHaoA7nnneMeFpNaH8a0wnxPN2LtULVHSLobTbxpCehvQgTD_U5aXbkMekde7Itt5cNQ) (Letöltés 2021. 03. 23.)

⁹⁹ European Commission: Európai kohéziós politika: az európai integráció és Spanyolország fejlődésének kulcsfontosságú eleme https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/newsroom/news/2016/04/04-04-2016-european-cohesion-policy-a-key-factor-for-spain-s-development-and-integration-in-europe (Letöltés 2021. 03. 23.)

ciklusban 56,5 milliárd euró volt. Vizsgálódásom középpontjában a különböző pénzügyi alapok által nyújtott támogatások megoszlásának alakulása áll.¹⁰⁰

Spanyolország a 2014-20-as költségvetési időszakban az Európai Regionális és Fejlesztési alaphoz kapta a legtöbb EU-s forrást, 20,7 milliárd eurót. Az ibériai ország ezt az összeget az ország területén kijelölt régiók fejlesztésére használta fel, ezen belül is a digitalizációra, innovációra, valamint a kis-és közép vállalkozások versenyképességének növelésére. Az Európai Bizottság által készített jelentésben hangsúlyozzák, hogy ennek a támogatási alaphoz egy részét azokra a projektekre kell fordítani, amelyek célja a szén-dioxid kibocsátás mennyiségének csökkentése. Európai Unió szabályozás alapján a keretből 20%-ot kaphatnak a fejlettebb régiók, 15%-ot az átmeneti régiók, valamint 12%-ot a kevésbé fejlett régiók.¹⁰¹ Az utóbbi besorolásba Spanyolországban egy autonóm közösség tartozik, Extremadura. Ez a régió a 2014-20-as tervezési időszakban 2 milliárd euró támogatást, a fejlettebb régiók 11 milliárd eurót, az átmeneti régiók pedig összesen 13,4 milliárd eurót kaptak a kohéziós politikára szánt keretből.¹⁰²

¹⁰⁰ European Commission: European Structural and Investment Funds-Spain <https://ec.azure-westeuropa-prod.socrata.com/countries/ES> (Letöltés 2021. 03. 23.)

¹⁰¹ Európai Bizottság: Európai Regionális Fejlesztési Alap https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/funding/erdf/ (Letöltés 2021. 03. 23.)

¹⁰² European Commission: Cohesion policy in Spain https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/information/cohesion-policy-achievement-and-future-investment/factsheet/spain_en.pdf (Letöltés 2021. 03. 25.)

4.3.1 A spanyol politikai álláspontok a költségvetési tárgyalások során

Spanyolország gazdasága 1998-2007 között az Európai Unió átlagnál nagyobb növekedést ért el. Ez az eredmény annak köszönhető, hogy az ibériai ország az egyik legnagyobb kedvezményezettje volt a 2000-2013 közötti két EU-s költségvetési időszaknak. A spanyol Autonóm közösségek jelentős összegű támogatáshoz jutottak hozzá a kohéziós politika keretében létrehozott Európai Regionális Fejlesztési alapból, valamint az Európai Szociális alapból. Ezt alátámasztja az is, hogy a kohéziós alapból Spanyolország 2007-2013 között 35.2 milliárd eurós támogatást kapott.¹⁰³

A 2008-as gazdasági válság hatására nőtt a munkanélküliségi ráta az ibériai országban, amely az autonóm közösség politikai programjára is hatással volt. Az eddigi tapasztalatokkal ellentétben a 2014-2020-as Európai Unió gazdasági időszakban a prioritást az Európai Szociális alapból megszerezhető támogatás mértékének maximalizálása jelentette, másodlagos szempontot képezett továbbá az Ifjúsági Foglalkoztatási Kezdeményezés, mely alap segítségével növelni kívánták a fiatalok munkavállalási arányát.¹⁰⁴

Mario Kölling: *Subnational Governments in the Negotiation of the Multiannual Financial Framework 2014–2020: The Case of Spain* című tanulmányában hangsúlyozza, hogy a költségvetési tárgyalások alkalmával nemzeti szinten az autonóm közösségek az eddig tapasztaltnál nagyobb önállóságot követeltek, ami az Európai Unió források felhasználását illeti. A mezőgazdaságra szánt támogatások tárgyalása során a spanyol központi kormányzat elutasította azt a lehetséges opciót, melynek eredményeképpen csökkenne az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból megszerezhető támogatások mértéke. Ezt az álláspontot a spanyol autonóm közösségek is támogatták.¹⁰⁵

A spanyol autonóm közösségek célja a 2014-20-as tervezési időszakról szóló tárgyalások során egyértelműen az volt, hogy továbbra is igénybe tudják venni a kohéziós támogatásokat. A KKE országok csatlakozásával ez a lehetőség veszélybe került a 2007-13-as időszakban, 2014-ben pedig már csak egy régió (Extremadura) tartozott azon területek közé, ahol az egy főre jutó GDP nem érte el az uniós átlag 75%-át. A spanyol kormányt az autonóm közösségek folyamatosan nyomás alatt tartották, hiszen továbbra is igénybe kívánták venni a

---

¹⁰³ Mario Kölling 2015: *Subnational Governments in the Negotiation of the Multiannual Financial Framework 2014–2020: The Case of Spain* p3-7
andfonline.com/doi/pdf/10.1080/13597566.2014.979804?casa_token=HtvmXRgOnUMAAAAA:NdCapjY2Ldw3jOGHRlhLyk9CMqUk6UkZYUX-HiFPhsEcR90sPpxOIHuyWblpRncEnPJQ-kLuMf59 (Letöltés 2021. 03. 25.)

¹⁰⁴ Mario Kölling 2015: i.m. p3-7

¹⁰⁵ Mario Kölling 2015: i.m. p3-7

kohéziós támogatásokat. Lényeges szempontnak tartom kiemelni, hogy Spanyolországban az egy főre jutó GDP ebben az időszakban már meghaladta az Európai Unió átlagot.¹⁰⁶

Megállapítható, hogy Spanyolorzágnak a költségvetési tárgyalások során a legfőbb célt sikerült elérni, az ország továbbra sem a nettó befizető, hanem ezzel szemben a nettó haszonélvezők közé tartozzon.¹⁰⁷

Összességében megállapítható, hogy Spanyolorzágnak sikerült elérni a kitűzött célokat. Megjegyzendő, hogy mind a 2007-13, mind a 2014-20-as költségvetési időszak során Spanyolország arra törekedett, hogy azok a régiók, melyeknél az egy főre jutó GDP meghaladta a 75%-os EU-s átlagot továbbra is részesüljenek az uniós támogatásokból. Fontosnak tartom kiemelni, hogy habár a KKE-országok csatlakozásával a kohéziós alapból folyósított támogatások mennyisége csökkent, a spanyol kormánynak sikerült elérnie, hogy azok a régiók melyeknél az egy főre jutó GDP meghaladta az uniós átlag 75%-át, egy átmeneti kategória bevezetésének köszönhetően továbbra is részesültek a strukturális alap által nyújtott támogatásokból.

4.4 A 2021-2027-es EU-s költségvetés

Az Európai Unió költségvetési kerete a 2021-2027-es időszakra vonatkozóan 1824,3 milliárd euró, amely tartalmazza az integráció legújabb helyreállítási tervét, az úgynevezett *Next Generation EU*-t, amely 750 milliárd eurós pluszt jelent az EU számára. Ezt a helyreállítási eszközt a koronavírus járvány okozta gazdasági károk enyhítésére hozta létre az Európai Unió. Megjegyzendő, hogy az Unió az eddiginél nagyobb hangsúlyt fektet a digitalizációra, valamint a környezetvédelemre, éppen ezért minden program megvalósítása során a kiadások 30%-át éghajlati célokra kell fordítani.¹⁰⁸

A Next Generation EU 750 milliárdos helyreállítási csomagja két részre osztható. A tagállamok Covid19 okozta gazdasági károk enyhítésére egy 390 milliárd eurós alapból juthatnak hozzá vissza nem térítendő támogatáshoz, valamint az integráció létrehozott egy 360 milliárd eurós csomagot is. Az utóbbi alapja a pénzügyi piacokról bevont tőke, mely kölcsön

---

¹⁰⁶ Bartłomiej Znojek 2011: Spain and the EU Financial Framework 2014-2020 p1-2
<https://www.files.ethz.ch/isn/127185/a235-2011.pdf> (Letöltés 2021. 03. 25.)

¹⁰⁷ Mario Kölling 2013: The Multiannual Financial Framework 2014-20 from a Spanish Perspective: net beneficiary or successful balancing act?
ealstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_in/zonas_in/europe/ari7-2013-kolling-serrano-mff-mfp-spain (Letöltés 2021. 03. 25.)

¹⁰⁸ Az Európai Unió Tanácsa Infografika – A 2021–2027-es időszakra szóló többéves pénzügyi keret és a Next Generation EU: <https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/mff2021-2027-ngeu-final/> (Letöltés 2021. 04. 03.)

formájában nyújt pénzügyi támogatást az EU27 országok számára.¹⁰⁹ Megjegyzendő, hogy ezek a támogatások azt is szolgálják, hogy az északi és déli országok között a koronavírus előtt is meglévő gazdasági és társadalmi különbségek csökkenjenek, valamint, hogy megvédjék az egységes belső piacot egy esetleges pénzügyi válságtól.

A 2021-2027-es költségvetési időszak egyik legfontosabb sajátossága a digitalizáció, valamint a digitális átállás jelensége. Hangsúlyoznunk kell, hogy az ezt megelőző 2014-2020-as költségvetési időszakban nem szerepelt ilyen nagy mértékben a legújabb digitális technológiák bevezetésének a szándéka. Az EU versenyképes kíván maradni a kiberbiztonság területén, valamint szorgalmazza a mesterségesintelligencia-alapú alkalmazások használatát. Ennek érdekében jött létre a Digitális Európa finanszírozási program.

Új kezdeményezésnek számít az „EU az egészségügyért” akcióterv, amely a jövő egészségügyi rendszernek kíván biztos alapot kiépíteni. A koronavírus járvány mellett az illegális migráció is megpróbáltatások elé állítja az Európai Uniót, a versenyképesség, valamint a biztonság növelése érdekében az integráció létrehozta az Európai Védelmi Alapot. A Horizont Európa program minden eddiginél nagyobb kerettel fog rendelkezni, mely a kutatás és innováció területén kívánja versenyképessé tenni az EU-t, ezzel elősegítve a digitális átállást.¹¹⁰

4.5 A 2021-2027 költségvetés spanyol szempontból

A koronavírus járvány az egész világon komoly gazdasági károkat okozott. Az Európai Unió számára fontos volt, hogy a pandémia okozta gazdasági károokra megfelelő választ adjon, lehetőleg minél gyorsabban. Európában, valamint az eurózóna országok között is Spanyolországot sújtotta a leginkább a Covid19 járvány. Az ibériai országban a gazdaság egyik motorja a turizmus, amely a korlátozó intézkedések bevezetése miatt gyakorlatilag leállásra kényszerült. A 2020-as évben, az első negyedévhez képest a második negyedévben az egy főre jutó GDP Spanyolországban 18.5%-kal esett vissza, amely az eurózóna tagok között a legnagyobb mértékű visszaesés volt ebben az időszakban. Hispánia számára a turisztikai szektor az egyik legfontosabb gazdasági terület, hiszen 2018-as adatok szerint a második legkedveltebb turista célpontnak számít Franciaország után. Megjegyzendő, hogy a

---

¹⁰⁹ Az Európai Unió Tanácsa Infografika – A 2021–2027-es időszakra szóló többéves pénzügyi keret és a Next Generation EU. <https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/> (Letöltés 2021. 04. 03.)

¹¹⁰ Az Európai Unió Tanácsa: Elfogadta az EU a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretet <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2020/12/17/multiannual-financial-framework-for-2021-2027-adopted/> (Letöltés 2021. 04. 03.)

legsúlyosabb gazdasági károkat azok a szektorok szenvedték el, melyek összesen a GDP 25%-át teszik ki.¹¹¹

A 2021-2027-es többéves költségvetési időszak egyik legfontosabb részét képezi a helyreállítási csomag, más néven Next Generation EU. Ezt alapot a pandémia által okozott gazdasági károk enyhítésére hozták létre. Spanyolország számára ez kulcsfontosságú, hiszen a koronavírus az ibériai országnak okozta a legnagyobb gazdasági károkat Európában, így nem meglepő, hogy Hispánia az egyik legnagyobb kedvezményezettje a helyreállítási alapnak. Spanyolországban a 2020-as év végén az államadósság a GDP 117%-át tette ki. A további eladósodás, valamint a fizetéseképtelenség elkerülése érdekében az ibériai ország 150 milliárd eurós támogatáshoz juthat hozzá a helyreállítási csomagból. Lényeges szempontot jelent, hogy a korábbi támogatások felhasználásával ellentétben ne csak infrastrukturális beruházások valósuljanak meg, hanem ezzel szemben a humán tőkébe történő befektetések is szerepet kapjanak az országban.¹¹²

Az Európai Unió a Covid19 elleni sikeres gazdasági és egészségügyi védekezés érdekében két fontos mechanizmust hozott létre: Coronavirus Response Investment Initiative (CRII), Coronavirus Response Investment Initiative Plus (CRII PLUS), melyeket a REACT-EU irányelv foglal magába. Ezek segítségével a tagországok a 2014-2020-as költségvetési időszak alkalmával fel nem használt támogatásokat tudják átcsoportosítani és felhasználni az aktuális időszakban, ennek eredményeképpen pedig sikeresebben tudnak védekezni az okozott károkkal szemben.¹¹³

Ennek eredményeképpen Spanyolország 376,839 millió euróhoz jutott hozzá, melyet a 2023-as év végéig költhet el. Hispánia a 2021-2027-es költségvetési időszakban összesen 198,809 millió euró támogatáshoz jut hozzá, amelyből 43,813 millióhoz a Strukturális Alapból, 154,996 millió euróhoz pedig a helyreállítási alapból jut hozzá. Összeségében megállapítható, hogy Spanyolország a következő években eddig nem tapasztalt mennyiségű támogatásokhoz

---

¹¹¹ William Chislett 2020: The challenge for Spain to use the EU's pandemic recovery fund wisely p2-6 <http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/89d46890-4303-4591-b9d3-4800aa65e0ca/ARI101-2020-Chislett-Challenge-for-Spain-to-use-theEUs-pandemic-recovery-fundwisely.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=89d46890-4303-4591-b9d3-4800aa65e0ca> (Letöltés 2021. 04. 04.)

¹¹² William Chislett 2020: i.m.p2-6

¹¹³ European Commission 2021: Cohesion policy action against coronavirus https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/coronavirus-response/#26 (Letöltés 2021. 04. 04.)

fog hozzájutni, azonban ezek csak akkor fognak kézzel fogható eredményre vezetni, amennyiben az ország megfelelően képes hasznosítani a forrásokat.¹¹⁴

Összefoglalás

Spanyolország 35 éve csatlakozott az európai integrációhoz, valamint 1999 óta eurózóna tag. Összességében megállapítható, hogy az 1986-os csatlakozás jó döntés volt a spanyol kormány részéről, hiszen lehetőséget teremtett a gyors gazdasági növekedésnek, valamint növelte az ibériai ország súlyát a világgazdaságban. Fontos kiemelni, hogy a Hispániába érkező működőtőke elősegítette a spanyol gazdaság nemzetköziesedését, valamint az ország az ezredfordulóhoz közeledve már tőkeexportőrnek számított.

Spanyolország szerves része volt már rögtön a csatlakozás után az Európai Közösségnek. Fontos kiemelni, hogy az ország nagyon hamar, mindössze három évvel a csatlakozást követően, 1989-ben betölthette az Európai Tanács soros elnökségi posztját, amely összességében sikeresnek mondható, hiszen Spanyolország programjában megfogalmazott terveit nagyrészt meg tudta valósítani.

Az Európai Unió társadalmi támogatottsága Spanyolországban már a csatlakozás előtt is magas volt és azután is töretlen maradt. Megjegyzendő, hogy Spanyolország 2000-2006 között Európában páratlan gazdasági növekedést ért el, ami nagyban köszönhető az integráció által létrehozott kohéziós politikának. A Strukturális Alapból folyósított pénzügyi támogatások elősegítették a gazdaságilag elmaradott spanyol Autonóm Közösségeket ahhoz, hogy felzárkózzanak gazdasági értelemben a fejlett régiókhoz.

Az Európai Unió a 2000-es évek elején egyre nagyobb hangsúlyt fektetett a szomszédságpolitikára, valamint törekedett arra, hogy a feltörekvő gazdaságokkal bilaterális gazdasági megállapodásokat kössön. Spanyolország a 2002-es, valamint a 2010-es soros elnökségi programban ennek megfelelően nagy hangsúlyt fektetett az integráció szomszédságpolitika törekvéseinek megvalósítására.

Megjegyzendő, hogy az ibériai ország kedvező földrajzi elhelyezkedése miatt kulcsszerepet kapott a latin-amerikai, valamint az afrikai földrész országaival való kapcsolat megerősítésében. Latin-Amerika és az ibériai ország kapcsolata nagy múlttal rendelkezik,

---

¹¹⁴ William Chislett 2020: The challenge for Spain to use the EU's pandemic recovery fund wisely p2-6 <http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/89d46890-4303-4591-b9d3-4800aa65e0ca/ARI101-2020-Chislett-Challenge-for-Spain-to-use-theEUs-pandemic-recovery-fundwisely.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=89d46890-4303-4591-b9d3-4800aa65e0ca> (Letöltés 2021. 04. 04.)

valamint ezekben az országokban a spanyol a hivatalos nyelv, így a kulturális kapcsolatnak köszönhetően Spanyolország és ezzel párhuzamosan az unió is meg tudta szilárdítani a térséggel a gazdasági és biztonságpolitikai kapcsolatokat.

Egyértelműen megállapítható, hogy az 1986-os spanyol csatlakozás az európai integrációhoz nagy lendületet adott a spanyol gazdaságnak. Az ezredfordulót követően a Spanyolország gyorsan fejlődött gazdaságilag, amely annak köszönhető, hogy az ibériai ország volt az egyik legnagyobb kedvezményezettje az Európai Unió költségvetési ciklusainak.

A kohéziós politika egyértelműen az integráció egyik legfontosabb politikai eszköze, amely hozzájárul a fenntartható gazdasági fejlődéshez, valamint csökkenti a fejlettségbeli különbségeket a különböző tagországok régiói között. A kohéziós támogatások által Spanyolországban jelentősen csökkent a gazdaságilag elmaradott régiók száma, egyedül Extremadura tartozik a fejletlen régiók közé.

Spanyolország politikailag is aktívan részt vesz az európai ügyek megvitatásában. Az ibériai ország a 2007-2027 között megvalósuló költségvetési időszakok tárgyalása során arra törekedett, hogy a támogatások mértéke ne csökkenjen. A spanyol kormány a KKE országok csatlakozási tárgyalásai során rámutatott arra, hogy ezen országok számos gazdaságilag fejletlen régióval rendelkeznek, így a 2007-13-as költségvetési időszak keretein belül ki kellett térni erre a specifikus problémára. Véleményem szerint ez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az unió a 2007-2013 közötti tervezési időszakban jó gazdasági programot állított össze, éppen ezért a Spanyolorzágnak folyósított támogatások nem csökkentek nagy mértékben.

Spanyolország a 2014-2020-as költségvetési tárgyalások során azt az álláspontot képviselte, hogy nem nettó befizető, hanem ezzel szemben továbbra is nettó kedvezményezett kíván maradni. A spanyol kormány és az Autonóm Közösségek közös álláspontot képviseltek a költségvetési tárgyalások alkalmával. Fontos kiemelni, hogy a spanyol régiók nagyobb önállóság elérésére törekedtek a támogatások felhasználásával kapcsolatban. Az Európa 2020 stratégia nagy hangsúlyt fektetett a környezetvédelemre, valamint a fenntartható gazdasági fejlődésre, éppen ezért a megvalósítandó projektekre kapott támogatások egy részét az éghajlatvédelmi célok elérésére kellett felhasználni.

A koronavírus járvány jelentős gazdasági károkat okozott az egész világon, Európában pedig Spanyolország az egyik legnagyobb károsultja a pandémia megfékezése céljából hozott korlátozó intézkedéseknek. Az ibériai ország az egyik legkedveltebb turista célpontnak számít Európában, így az utazási korlátozások jelentős veszteséget okoztak a spanyol gazdaság

számára. A 2021-2027 költségvetési időszak egyik legfontosabb része a Next Generation EU program, amely a helyreállítási alap segítségével kívánja enyhíteni a gazdasági károkat. Megjegyzendő, hogy a helyreállítási csomagból Olaszországnál is nagyobb támogatáshoz jut hozzá Spanyolország 2021-2027 között.

Fontos megvizsgálni egy országnak az adott integrációhoz való csatlakozása során azt a kérdést, hogy összességében sikeresnek mondható-e a felzárkózási folyamata a gazdaságilag fejlett országokhoz. Spanyolország esetében a csatlakozás mérlege egyértelműen pozitív. Ez azzal magyarázható, hogy az ibériai ország az elsők között vezette be az eurót, a gazdasági növekedés európai szinten az 1990-es évek közepétől kiemelkedő volt, valamint az integráció társadalmi támogatottsága is az Európai Unió átlag fölött alakult. Összességében tehát megállapítható, hogy Spanyolország egyértelműen támogatja az integráció elmélyítésével kapcsolatos álláspontokat.

Irodalomjegyzék

- Az Európai Unió hivatalos oldala 2009: European Cohesion Policy in Spain p1-4
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/es_en.pdf
(Letöltés 2021. 03. 28.)
- Az Európai Unió hivatalos oldala 2020: Az Európai Unió: 500 millió ember – 28 ország p14
https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/european_union_hu.pdf (Letöltés 2021.03.12)
- Az Európai Unió hivatalos oldala 2021: European Commission Tíz kérdés a kohéziós politikáról – Az EU regionális politikája - Regionális politika - Európai Bizottság (europa.eu)
(Letöltés 2021. 03. 22.)
- Az Európai Unió hivatalos oldala 2021: European Commission Tíz kérdés a kohéziós politikáról – Az EU regionális politikája - Regionális politika - Európai Bizottság (europa.eu)
(Letöltés 2021. 03. 22.)
- Az Európai Unió hivatalos oldala. 2020 https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/spain_hu (Letöltés 2021.02.26.)
- Az Európai Unió Tanácsa 2020: A Cotonui Megállapodás
<https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/cotonou-agreement/>(Letöltés 2021.03.15.)
- Az Európai Unió Tanácsa 2020: Az euróövezeti csatlakozás feltételei: konvergenciakritériumok <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/joining-the-euro-area/convergence-criteria/>(Letöltés 2021.02.26.)
- Az Európai Unió Tanácsa Infografika – A 2021–2027-es időszakra szóló többéves pénzügyi keret és a Next Generation EU: <https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/mff2021-2027-ngeu-final/> (Letöltés 2021. 04. 03.)
- Az Európai Unió Tanácsa Infografika – A 2021–2027-es időszakra szóló többéves pénzügyi keret és a Next Generation EU. <https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/> (Letöltés 2021. 04. 03.)
- Bevezetés az Európai Unió kohéziós politikájába a 2014-2020 időszakra vonatkozóan. 2014 június p2-6
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/basic/basic_2014_hu.pdf(Letöltés 2021.02.25.)
- Chislett William 2020: The challenge for Spain to use the EU's pandemic recovery fund wisely p2-6 <http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/89d46890-4303-4591-b9d3-4800aa65e0ca/ARI101-2020-Chislett-Challenge-for-Spain-to-use-theEUs-pandemic-recovery-fundwisely.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=89d46890-4303-4591-b9d3-4800aa65e0ca> (Letöltés 2021. 04. 04.)
- Council of The European Union 2010: Joint statement European Union-Morocco Summit Granada, 7 March 2010
https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/er/113247.pdf(Letöltés 2021.03.15.)
- Domonkos Endre 2007: Spanyolország gazdaságpolitikája és csatlakozása a GMU-hoz, Európai Tükör, 2007/9 p.65-70.

Domonkos Endre: 2011 Helyzetkép a spanyol gazdaságról p2-10 Grotius Tanulmányok
http://www.grotius.hu/doc/pub/KOHSJQ/2012_84_domonkos_endre_helyzetkep_a_spanyol_gazdas%C3%A1gr%C3%B3l.pdf (Letöltés 2021.02.27.)

Dömény Zsuzsa, Kéglér Ádám 2010: A spanyol EU-elnökség p14-20
https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_A_spanyol_EU-elnokseeg.pdf
(Letöltés 2021.03.13.)

EDUARD SOLER I LECHA & JORDI VAQUER I FANE'S Barcelona Centre for International Affairs (CIDOB), Spain 2010: The Mediterranean in the EU's Spanish Presidency: A Priority in Turbulent Times p2-4

Európai Bizottság 2014 június: Bevezetés az EU kohéziós politikájába a 2014–2020 időszakra vonatkozóan p3

Európai Bizottság: Európai Regionális Fejlesztési Alap
https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/funding/erdf/ (Letöltés 2021. 03. 23.)

Európai Parlament 2021: AZ ALAPVETŐ JOGOK VÉDELME AZ EU-BAN p2
https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/hu/FTU_4.1.2.pdf(Letöltés 2021.03.17.)

European Commission 2021 ec.europa.eu (Letöltés 2021.02.26.)

European Commission 2021: Cohesion policy action against coronavirus
https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/coronavirus-response/#26 (Letöltés 2021. 04. 04.)

European Commission: Cohesion policy in Spain 2014 p2-3
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/information/cohesion-policy-achievement-and-future-investment/factsheet/spain_en.pdf (Letöltés 2021. 03. 25.)

European Commission: Európai kohéziós politika: az európai integráció és Spanyolország fejlődésének kulcsfontosságú eleme
https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/newsroom/news/2016/04/04-04-2016-european-cohesion-policy-a-key-factor-for-spain-s-development-and-integration-in-europe (Letöltés 2021. 03. 23.)

European Commission: European Structural and Investment Funds-Spain 2016
<https://ec.azure-westeuropa-prod.socrata.com/countries/ES> (Letöltés 2021. 03. 23.)

European Parliament 2016: Gender equality policies in Spain- PE 583.112- p9

European Parliament, European Commission, Real Instituto Elcano.2006 20 years of Spain in the European Union (1986-2006) p 101
<http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/3cc45b804f0189cb92cef63170baead1/20+years+of+Spain.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=3cc45b804f0189cb92cef63170baead1>
(Letöltés 2021.03.05)

Kölling Mario 2013: The Multiannual Financial Framework 2014-20 from a Spanish Perspective: net beneficiary or successful balancing act?
realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_in/zonas_in/europe/ari7-2013-kolling-serrano-mff-mfp-spain (Letöltés 2021. 03. 25.)

Kölling Mario 2015: Subnational Governments in the Negotiation of the Multiannual Financial Framework 2014–2020: The Case of Spain p3-6
andfonline.com/doi/pdf/10.1080/13597566.2014.979804?casa_token=VcznNVmZ--EAAAAA:S_faVwUpQvYHaoA7nnneMeFpNaH8a0wnxPN2LtULVHSLobTbXpCehvQgTD_U5aXbkMekde7Itt5cNQ (Letöltés 2021. 03. 23.)

Kölling Mario 2015: Subnational Governments in the Negotiation of the Multiannual Financial Framework 2014–2020: The Case of Spain p3-7
[andfonline.com/doi/pdf/10.1080/13597566.2014.979804?casa_token=HtvmXRgOnUMAAA-AA:NdCapjY2Ldw3jOGHRlhLyk9CMqUk6UkZYUX-HiFPhsEcR90sPpxOIHuyWblpRncEnPJQ-kLuMf59](https://doi.org/10.1080/13597566.2014.979804?casa_token=HtvmXRgOnUMAAA-AA:NdCapjY2Ldw3jOGHRlhLyk9CMqUk6UkZYUX-HiFPhsEcR90sPpxOIHuyWblpRncEnPJQ-kLuMf59) (Letöltés 2021. 03. 25)

Ligetvári-Takács Krisztina 2010: A barcelonai folyamat és az Euro-Mediterrán Partnerség, p29-30 Biztonságpolitika
http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/ligetvari_takacs_krisztina_-_a_barcelonai_folyamat_es_az_euro_mediterran_partnerseg.pdf (Letöltés 2021.03.14.)

Molina Ignacio 2010: The 2010 Spanish EU Presidency: Trying to innovate Europe in troubled times. p41-65 https://www.sieps.se/en/publications/2010/the-2010-spanish-presidency-trying-to-innovate-europe-in-troubled-times-20101op/Sieps_2010_1op.pdf? (Letöltés 2021. 04. 08.)

Morata Francesca and Ana-Mar Fernández Department of Political Science and Public Law Universitat Autònoma de Barcelona 2003: THE SPANISH PRESIDENCIES OF 1989, 1995 AND 2002: FROM COMMITMENT TO RELUCTANCE TOWARDS EUROPEAN INTEGRATION p10-15

Muharai Zsuzsanna 2018: A Gazdasági Válságkezelés és Következményei a Spanyol KKV Szektorban p10-15 <http://dolgozattar.repozitorium.uni-bge.hu/18639/1/A%20gazdas%C3%A1gi%20v%C3%A1ls%C3%A1g%20%C3%A9s%20k%C3%B6vetkezm%C3%A9nyei%20a%20spanyol%20kkv%20szektorban.pdf> (Letöltés 2021.02.27)

Nyikos Györgyi: Kohéziós politika 2014-2020 az EU belső fejlesztéspolitikája a jelen programozási időszakban p14-18
http://real.mtak.hu/78868/1/nke_1724_6_2017_kohezios_politika_2014_2020.original.pdf (Letöltés 2021. 03. 22.)

Soler Eduard I Lecha & Jordi Vaquer I Fanés 2010: The Mediterranean in the EU's Spanish Presidency: A Priority in Turbulent Times p3. Mediterranean politics

Szilágyi István (2011): Spanyolország -gazdasági válságkezelés az eurókrízis árnyékában p1-10,http://epa.oszk.hu/02000/02065/00003/pdf/szilagyiiistvan_spanyolorszag_gazdasagi_valsa_gkezeles.pdf (Letöltés 2021.02.26.)

Szilágyi István 2005 Portugália és Spanyolország: kohéziós országok az Európai Unióban p14-20 http://www.publikon.hu/application/essay/97_1.pdf (Letöltés 2021. 03. 22.)

Szilágyi István 2010: Spanyolország az Európai Unióban, p37-50
https://kki.hu/assets/upload/Kulugyi_Szemle_2010_03_Spanyolorszeg_az_Eurepai_.pdf (Letöltés 2021.03.11.)

Torreblanca. José I 2002.11. The Spanish Presidency of 2002 and the European Union's Eastern Enlargement: a Lesson on the Potentials and Limits of EU Presidencies
ealinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_in/zonas_in/dt14-2002(Letöltés 2021.03.14.)

William Chislett 2019: Spain's 20 years in the euro: a beneficial straitjacket
http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_en/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/politicaexteriorespanola/commentary-chislett-spain-20-years-euro-beneficial-straitjacket(Letöltés 2021.02.26.)

Yuill Douglas, Méndez Carlos and Wislade Fiona (2006): EU Cohesion policy 2007-13 & the implications for Spain: Who gets what, when and how? p12-14

<file:///C:/Users/krisz/OneDrive/BGE->

[Kriszti%20C3%A1n/Szakdolgozat/Forr%C3%A1sok/Koh%C3%A9zi%C3%B3s%20politika/strathprints007800.pdf](file:///C:/Users/krisz/OneDrive/BGE-Kriszti%20C3%A1n/Szakdolgozat/Forr%C3%A1sok/Koh%C3%A9zi%C3%B3s%20politika/strathprints007800.pdf) (Letöltés 2021. 03. 28.)

Znojek Bartłomiej 2011: Spain and the EU Financial Framework 2014-2020 p1-2

<https://www.files.ethz.ch/isn/127185/a235-2011.pdf> Letöltés 2021. 03. 25.)